

Πορευθέντες

μαδητεύσατε πάντα τά ἔθνη (Μαρ. κκ. 19)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ "ΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕΣ"

ΤΕΥΧΟΣ 24

*Ο δρόμος καθεδρικός ναός του Κυορίου

ΕΤΟΣ ΣΤ' 1964 (IV)

'Αρχιεπισκόπου Φιλλανδίας ΠΑΥΛΟΥ: 'Η ενθύνη τῆς Ὁρθοδόξου Νεολαίας	50
Στεφάνων Βίττη: Βασιλεὺς καὶ Λαός	51
'Αρχιμ. Ἀναστασίου Γιαννονιάτου: 'Ορθόδοξος Ιεραποστολὴ καὶ Θεία Εὐχαριστία	58
'Ηλία Βονλγαράκη: 'Ιεραποστολικὴ Συνδιάσκεψις εἰς Δανίαν	60
Ivan Michaelson Czar: 'Ορθόδοξοι Μάρτυρες εἰς τὴν Βόρειον Α- μερικὴν	62

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

‘Η Ἀκολουθία τοῦ Ἐσπερινοῦ, γιὰ τὴν δποῖα συναχθήκαμε, μᾶς θυμίζει τὸ τέρμα τῆς ζωῆς μας. Θυμίζει τὴν πληρότητα τῆς παρονσίας τῆς Ἐκκλησίας, τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ τὴν «ἡμέρα τοῦ Κυρίου».

‘Αλλὰ τὸ κέντρον τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας δὲν βρίσκεται σὲ ὅ, τι πρόκειται νὰ συμβῇ, ἀλλὰ σὲ ὅ, τι ἔχει ἥδη συντελεσθῆ.

‘Ο Κύριος ἥλθε, ἀνέστη ἐκ νεκρῶν καὶ ἡ μεσιανικὴ βασιλεία Του ἔχει ἥδη ἀνατεῖλει.

‘Ἐργον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ καταστήσῃ πραγματικὴ στὰ μέλη της τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ «καταγγεῖλῃ» στὸν κόσμο «τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου... ἄχρις οὗ ἀν ἔλθῃ» (Α΄ Κορ. 11, 26).

Τὸ ἔργο αὐτὸ ἀπαιτεῖ τὸ σύνολο τῆς δραστηριότητος τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι φανερὸ δῖτι καὶ τὰ θέματα μὲ τὰ δποῖα ἀσχολήθηκε ἡ Συνέλευσις πὸν συνῆλθε ἐδῶ, εἶναι συνδεδεμένα μὲ τὶς θεμελιώδεις ἐρωτήσεις: «Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι σήμερα πράγματι ζωντανὴ στὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας;» «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησίᾳ «καταγγέλλει» τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου μὲ ἀρκετὰ σαφῆ καὶ δυναμικὸ τρόπο;»

‘Απόψε παίρνονται τὸ θάρρος νὰ ἐκφράσουμε τὴν γνώμη μας σχετικὰ μὲ τὸ ἔργο τοῦ «Συνδέσμου» καὶ τῆς ὁρθοδόξου νεολαίας, τῆς συγχρόνου καὶ τῆς μελλοντικῆς.

‘Η Ὁρθόδοξος Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία εἶναι ἐπίσης Καθολική, παγκόσμιος. Στὴν πραγματικότητα δὲν εἶναι πιὰ μιὰ Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς μόνο ἀλλὰ καὶ τῆς Δύσεως. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Φιλλανδίας π.χ. ἐργάζεται μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ κύριο ἔργο τοῦ «Συνδέσμου» εἶναι νὰ ἔνωσῃ τοὺς ὁρθοδόξους νέοντα διοκλήρους τοῦ κόσμου. ‘Ο Ὦκεανὸς πὸν χωρίζει τὸν Παλαιὸ ἀπὸ τὸν Νέο κόσμο, δὲν πρέπει νὰ διαιρῇ καὶ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ τὶς νεανικὲς Κινήσεις πὸν ἀνήκουν σ’ αὐτήν. Ἡ προσευχὴ σφυρολατεῖ τὴν ἀληθινὴ ἐνότητα, ἐκεὶ δπον εἶναι ἀνεφάρμοστος δποιοσδήποτε ἄλλος τρόπος ἐνότητος μεταξὺ τῆς νεολαίας τῆς Ἐκκλησίας.

‘Η σύγχρονη ὁρθοδόξος νεολαία δὲν μπορεῖ νὰ συνεχίσῃ τὴν κατάστασι τῆς ἀμοιβαίας διασπο-

ρᾶς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ποὺ εἶναι κληρονομία τοῦ παρελθόντος. Τὸ ἔργον ποὺ ἀναμένει τὶς ἐπόμενες γενεὲς μέσα στὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία εἶναι τόσο μεγάλο, ποὺ ἀπαιτεῖ τὴν συνεργασία ὅλων τῶν δυνάμεων: τῆς καθοδηγήσεως τοῦ ἀγίου Πνεύματος καὶ τῶν καθαρῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν, τῆς ἐπιστημονικῆς ἀναζητήσεως καὶ τοῦ δημιουργικοῦ στοχασμοῦ, τοῦ βάθους τῆς σκέψεως τῶν ἀγίων Πατέρων μας καὶ τῆς γνώσεως τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, τῶν πλουσίων παραδόσεων τῶν ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ πρακτικοῦ πνεύματος τῶν νεωτέρων.

Πιὸ εἶναι τὸ ἔργο ποὺ ἀναμένει τοὺς αὐριανοὺς νέους;

Τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας παραμένει πάντοτε τὸ ἴδιο «ἄχρις οὗ ἀν ἔλθῃ».

‘Αλλὰ γιὰ νὰ καταστήσουμε πράγματι ζωντανὴ τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ γιὰ νὰ φθάσῃ ἡ φωνὴ τῆς διακηρύξεως μας τὴν φωνὴ καὶ τὴν δύναμι τῶν Ἀποστόλων, ἔχουμε μπροστά μας ἔνα ἔργο, ποὺ μπορεῖ νὰ καθορισθῇ ὡς ἔξης: Τὰ βασικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Ὁρθοδόξιας πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν στὴν κληρονομία τῶν αἰώνων.

Ξέρουμε πώς ἔχει ἀρχίσει αὐτὴ ἡ ἔργασία. ‘Η ἀρχὴ της ἔγινε στὰ σπουδαστήρια τῶν ἔρευνητῶν, καθὼς καὶ στὴν προπαρασκευὴ τῆς Πανορθοδόξου Συνόδου. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία συναντᾷ τὸν σύγχρονο κόσμο.

Θὰ ἀρνηθοῦμε ἄρα γε νὰ κάνουμε ὅ, τι εἶναι δυνατὸν γιὰ τὴν προώθησι αὐτοῦ τοῦ ἔργου, ποὺ ὑπόσχεται νέα ἀποστολικὴ πνοὴ στὴν Ἐκκλησία μας; Μὲ τὴν πνοὴ αὐτὴ θὰ ἔξαφανισθοῦν ὅλα τὰ σημερινὰ προβλήματα τῆς διασπορᾶς, ἡ δποῖα τόσο δραματικὰ ἐκαμε νὰ σιγήσῃ ἡ καθαρὴ ἀποστολικὴ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ πρὸν ἀπὸ κάθε τι ἄλλο θὰ δείξῃ, καθαρώτερα ἀπὸ ποτέ, στὴν ὑπόλοιπη Χριστιανωσύνη τὸν δρόμο ποὺ δηγεῖ στὴν ἐστία (κοιτίδα) ὅλων τῶν χριστιανῶν.

‘Η μελλοντικὴ εὐθύνη τῆς ὁρθοδόξου νεολαίας εἶναι μεγάλη. ‘Αλλὰ ὁ Θεός εὐλόγησε τὶς ψυχὲς τῶν νέων καὶ τοὺς ἔδωσε τὴν ἰκανότητα νὰ δέχονται μὲ ἐμπιστοσύνη καὶ ἀπλότητα τὴν πνοὴ τοῦ ἀγίου Πνεύματος. Τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Ὁρθοδόξιας εἶναι μεγάλο (μεγαλειώδες) στὴν ἀπλότητά του.

★ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ ΛΔΟΣ ★

Ο Bengt Sundkler είναι καθηγητής της 'Ιεραποστολικής στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Uppsala. Σήμερα υπηρετεῖ σὰν ιεραπόστολος-έπισκοπος στὴν Ἀφρική. Ἀπὸ τὸ τελευταῖο του διδύλιο: «Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ» (Missionenverld - Stockholm 1963) καὶ συγχεκριμένα ἀπὸ τὸ πρῶτο κεφάλαιο μεταφέρουμε μερικὲς βασικὲς σκέψεις του, μὲ τὸν ἔδιο τίτλο ποὺ ἔχει τὸ παρόν, οἱ δόποιες ἀποτελοῦν μιὰ βιβλικοθεολογικὴ τοποθέτησι τοῦ θέματος τῆς Ιεραποστολῆς.

Α' "Ολοι οἱ ἄνθρωποι - ἔνας λαός.

· Η Παλαιὰ Διαθήκη.

Ο Ἀδραάμ, ὁ πατέρας τῶν πιστῶν, είναι ἐκεῖνος ποὺ μᾶς εἰσάγει στὴν ιστορία τῆς ιεραποστολῆς. «Καὶ εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Ἀδραάμ· ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἥν ἂν σοι δεῖξω· καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου, καὶ ἔσῃ εὐλογημένος· καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντας σε καὶ τοὺς καταρωμένους σε καταράσσομαι· καὶ ἔνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς» (Γεν. 16' 1-3).

Η διαθήκη ὅμως, ποὺ εἶχε συγάψει ὁ Θεὸς μὲ τὸν Ἀδραάμ, πάει πίσω στὴ διαθήκη ποὺ εἶχε συγάψει μὲ τὸν Νῶε. «Ἐτσι ὑπολογίζεται εὐλογα, διτὶ τὰ θεμέλια τῆς χριστιανικῆς ιεραποστολῆς φθάνουν ὧς τὸν Νῶε.

Τὴ διαθήκη ὅμως ἐκείνη ἀκολούθησε ἡ σύγχυσις τῆς Βαθέλ, ποὺ ἦταν συγέπεια τῆς ἐγωῆστικῆς αὐταρκείας τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἄνθρωποι: δὲν μποροῦσαν πιὰ νὰ καταλάβουν ὁ ἔνας τὸν ἄλλον. Ἀπὸ τότε προέκυψε τὸ πρόδηλημα τῆς ιεραποστολῆς. Ιεραποστολὴ σημαίνει, στὴν εὐρύτερη ἔνοιαι τοῦ δρου, ἐρμηνεία σὲ καινούργιες πολιτιστικὲς μορφές καὶ καινούργια μορφὴ σκέψεως. Ἀλλὰ στὴν ιεραποστολὴ περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἐρμηνεία ὑπὸ τὴν εἰδικὴ ἔνοιαι τῆς μεταφράσεως. Η ἐρμηνεία τοῦ μηνύματος τῆς σωτηρίας σὲ περισσότερες ἀπὸ χίλιες γλῶσσες. Η πολλαπλότης τῶν γλωσσῶν εἶναι ἀπὸ τὴν ἀποφι- τῆς Γραφῆς ὅχι μονάχα πλούτος καὶ ὄμορφιά, ἀλλὰ καὶ μιὰ κατάρα. Ἔργο τῆς ιεραποστολῆς εἶναι γὰρ ἀπομακρύνη τὴν κατάρα καὶ νὰ δημιουργήσῃ κατανόησι καὶ ἐνότητα. Τὸ πρῶτο βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσι αὐτὴ τὸ ἔκανε ὁ Ἀδραάμ. Ἀπὸ ιστορικοσωτηριολογικὴ ἀποφι- νή σημαίνει τὴν

τῆς Π. Διαθήκης εἶναι πιὸ πλατειὰ καὶ εὐρεῖα ἀπὸ τὴν ιστορία τῆς Ρούθ καὶ τοῦ Ἰωνᾶ.

Η σωτηριολογικὴ καὶ θεολογικὴ ἀποφι- συγάπτει καὶ διαποτίζει ὅλη τὴν Ἀγία Γραφὴ ἀπὸ τὴν Γένεσι ὧς τὴν Ἀποκάλυψι. Στὴ Γραφὴ διή-κει ἡ γραμμὴ τῆς σωτηρίας μὲ μιὰ διπλὴ κίνη-σι μὲ δυὸ ἀρχές: ἐ κ λ ο γ ἡ - ἀ ν τ ι π ρ ο σ ω π ε υ τ ι κ δ φ ο ρ ε υ κ αὶ ἐξάγγελος τῆς εὐλογίας πρὸς τὸ πο-λὺ μεγαλύτερο σύνολο. Η εὐλογία πρὸς τὴν ἀγ-θωπότητα ποὺ δημιουργήθηκε μὲν ἀπὸ τὸν Θεό, ἀλλὰ ἔπεισε στὴν ἀμαρτία, διαβιβάζεται μέσω τοῦ Ἀδραάμ σ' ἕνα μόνο λαό. Καὶ ἀπὸ τὸν λαὸ αὐτὸν περιορίζεται μόνο σὲ μιὰ φυλή, τοῦ Ἰούδα. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λαός, καὶ ἰδιαίτερα ἡ ἐκλεκτὴ φυ-λὴ, δὲν ἀνταποκρίνεται στὴν κλῆσι αὐτῇ, μετα-βιβάζεται ἡ ἀντιπροσώπευσις στὸ «ἰερὸ κατά-λειψιμα». Τελικὰ ὅμως τὸ «κατάλειψιμα» αὐτὸ πε-ριορίζεται σ' ἕνα μονάχα ἀνθρώπο, ποὺ ἀγαλαμ-βάνει τὸ ἔργο τῆς ἀντιπροσώπευσεως τοῦ Ἰσρα-ῆλ. Ο Ἡσαΐας τὸν διομάζει «πάσχοντα παῖδα» τοῦ Jahve. Ο Δανιήλ τὸν βλέπει σὰν «Ὕδη τοῦ ἀνθρώπου». Αὐτός, ὁ "Εγας καὶ Μοναδικός, ἐκλέ-γεται γιὰ νὰ ἀπελευθερώσῃ πάνω στὸν Σταυρὸ τὸ σύνολο: τὸ λαό, τοὺς λαοὺς «πάντας». Ἐδῶ πιὰ γίνονται ὅλα καινούργια. Πραγματοποιεῖται ἡ μεγάλη μεταμόρφωσις. Η γραμμὴ τῆς σωτηρίας παίρνει μιὰν ἀλλη, ἐντελῶς καινούργια, κα-τεύθυνσι καὶ κίνησι. Στὴ θέσι τῆς προοδευτικῆς ἀγωγῆς, κατὰ τρόπον κατιόντα στὸ κατάλειψιμα καὶ στὸν "Ενα, ἔρχεται μιὰ «ἀγιόντως» προοδευ-τικὴ ἐπέκτασις στοὺς ἀποστόλους καὶ ἀπὸ αὐτοὺς στὸν καινούργιο Ἰσραὴλ τῆς Χάριτος, τὴν Ἐκ-κλησία. Καὶ διὰ μέσου τῆς Ἐκκλησίας σ' ὅλο-κληρη τὴν ἀνθρωπότητα, ποὺ καλεῖται στὴ βα-σιλεία τοῦ Θεοῦ.

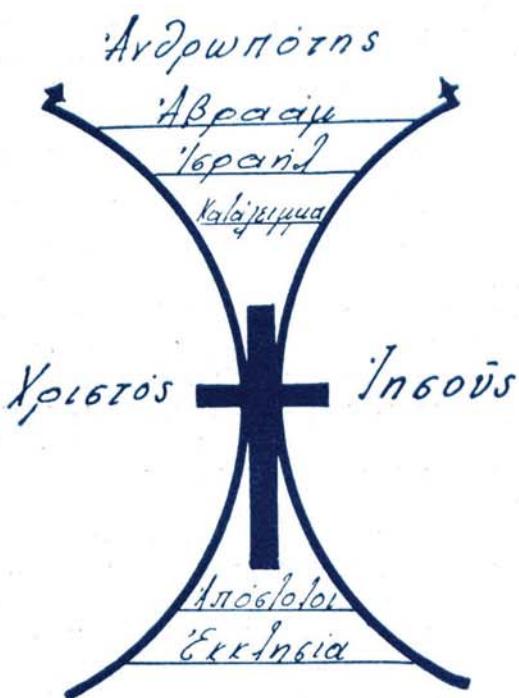
Γραφικὰ θὰ μποροῦσε ἡ κίνησις αὐτὴ νὰ πα-ρασταθῇ ὡς ἐμφανεῖται εἰς τὸ σχέδιον τῆς ἐπομέ-νης σελίδος.

Αὐτὸ τὸ σωτηριολογικὸ σχῆμα μᾶς διαφωτί-ζει πῶς ἡ ιεραποστολικὴ σκέψις τῆς Π. Διαθή-κης συγάπτεται δργανικὰ μὲ τὴν ιεραποστολικὴ ἀντίληψι τῆς Βίβλου γενικά. Η κλῆσις τοῦ Πα-τριάρχου Ἀδραάμ καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ περιουσίου λαοῦ ἔχει σὰν ἐπακόλουθο ἔνα ἀποχωρισμό, μιὰ ἀπομόνωσι καὶ ἀποκλειστικότητα τοῦ Ἰσραὴλ στὴν καρδιὰ τῆς ἀνθρωπότητος. Ταυτόχρονα ὅ-μιως στὴ Γένεσι πιστοποιεῖται πώς ἀγάμεσα στὸν περιούσιο λαὸ καὶ στοὺς ἐθνικοὺς λαοὺς ὑπάρχει

ἔνας ζωντανὸς καὶ εὐλογητὸς δεσμός: «Καὶ ἐν-
εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς
(Γεν. ιβ' 3).

Στοὺς λόγους αὐτοὺς ἀγαπαλύπτουμε δυὸς ἀντιθετικὰ στοιχεῖα ποὺ στέκονται ἀντιμέτωπα μεταξύ τους στὴ βιδλικὴ ἴστορία τῆς ἱεραποστολῆς. Μποροῦμε γὰ τὰ ὄνομάσουμε: μὲρικεν εἰ ν καὶ οἱ κούμενοι κότηται. Τὸ χωρίο δημιώς ποὺ ἀγαφέραμε ἥδη (Γεν. 16' 3) σημαίνει πώς ἡ ἔντασις ἀνάμεσα στὰ δυὸς αὐτὰ στοιχεῖα μπορεῖ γὰ ὑπεργικηθῆ.

Στὸν λεγόμενο «δεύτερο-Ησαΐα» (τὸ 6' δηλ. μέρος τοῦ βιβλίου τοῦ προφ. Ἡσαΐου) ἔξαχολουθεῖ αὐτὴ ἡ γραμμὴ μὲν παγκόσμια προσπτική. Ἡ οἰκουμενικότης αὐτῇ ὅμως δὲν εἶναι κοσμοπολίτική, ἀλλὰ ἔχει κέντρο τὸν περιούσιο λαό. Οἱ προσπτι-

κές καθολικότητος του «δευτερο-Ἑσαΐα» δέν άποσκοπούν ούτε σὲ προσηλυτισμὸν ιουδαικοῦ τύπου ούτε σὲ ιεραποστολὴ μὲ τὴ σύγχρονῃ μορφῇ. Ἡ παρουσία τοῦ Ἰσραὴλ, ποὺ μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Jahve εἶναι Θεὸς καὶ Βασιλεὺς τοῦ περιουσίου λαοῦ, ἀποτελεῖ ταυτόχρονα καὶ διακήρυξι, ὅτι εἶναι καὶ Θεὸς καὶ Βασιλεὺς ὅλου τοῦ κόσμου. Ἡ τύχη τοῦ κόσμου ἔξαρτάται ἀπὸ τὸ ρόλο καὶ τὴ μαρτυρία τοῦ Ἰσραὴλ στὸν κόσμο. Ζῶντας γιὰ τὸν Κύριο, ζῆ ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς γιὰ δλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα.

Οι Ψαλμοί 95-100 και 109 διαφωτίζουν τὸ θέμα αὐτὸ τῆς ΙΙ. Διαθήκης:

«Ο Κύριος ἔθεστε σεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ,
εὐφραγθήτωσαν γῆσσοι πολλαῖς» (Ψαλμὸς 96, 1).

Ο Ισραήλ διακηρύττει τὴν πίστιν του σὰς

μιὰ διαμαρτυρία ἐγαντίον τῶν εἰδωλικῶν θεοτήτων τῆς ἀνατολῆς. Στὴ Βαθύλῶνα ὁ λαὸς ἔκραζε: «Ο Μαρχούδ ἔγινε βασιλεὺς! Καὶ ἔτσι ὑψώνθται καὶ πάλι ή κοσμοπολιτική οἵσις τῆς Βαβέλ. Ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἀπέστρεφε μὲ ἀγανάκτησι τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὴν δένηλη αὐτὴ συμπεριφορὰ καὶ ἀνταπαντοῦσε μὲ δλη τὴν δριμὴ τοῦ θείου του ζήλου: «Δὲν εἶναι βασιλεὺς ὁ Μαρδούχ! Μόνος ὁ Jahve ἔχει τὸ δικαίωμα γὰ καλῆται «Μέγας Κύριος καὶ Βασιλεὺς» (Ψαλμ. 94, 3). «Οτι σὺ εἶ Κύριος ὅψιστος ἐπὶ πᾶσσαν τὴν γῆν, σφόδρα ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς» (Ψαλμ. 96, 9).

‘Ο «δευτέρο-Ησαΐας» τὸ ίδιο διαχηρύτει: «Ως ὥρα ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὡς πόδες εὐαγγελιζομένων ἀκοὴν εἰρήνης, ὡς εὐαγγελιζόμενος ἀγاثά, ὅτι ἀκουστὴν ποιήσω σωτηρίαν σου λέγων Σ:ών· βασιλεύσει σου ὁ Θεός» (‘Ησ. γθ’ 7).

Στὸ κέντρο τοῦ κόσμου ὑψώνεται ὁ Ναὸς τῆς Τερουσαλήμ καὶ καθιστᾶ δυνατὴ τὴ σύγδεσι τῶν δύο ἀγτιθετικῶν τάσεων: μερικότης - καθολικότης (ἢ οἰκουμενικότης). Τὴν οἰκουμενικότητα μποροῦμε γὰ τὴν δοῦμε μὲ δυὸ τρόπους: φυγοκεντρικῶς καὶ κεντρομόδιως. Ἡ φυγὴ καὶ εὐτροφία εἰσιται ἀπὸ τὸν φορέα τοῦ μηγύματος ποὺ ξεπερνᾷ τὰ στενὰ ὅρια τοῦ Ἰσραὴλ καὶ προχωρεῖ μακριά. Ἡ καὶ εν τρομόδιος εἰσιτηρία μετέπειταν ἀντίθετα τονίζει τὴν ἔλξιν αὐτῶν ποὺ εἶναι μακρὰ πρὸς ἓνα πρόσωπο ἢ τόπο, στὸ κέντρο. Ἡ Π. Διαθήκη ἔχει ἐστραμμένη τὴν προσοχὴ τῆς στὸ Ναὸ μὲ τὴν προσπικὴ τῆς κεντρομόδου οἰκουμενικότητος. Οἱ λαοὶ τῶν ἔθνων ἔρχονται πρὸς τὴν Σιών, πρὸς τὸ ὅρος τὸ ἄγιον, πρὸς τὸ κέντρον τοῦ κόσμου. Στὸν Ἡσαΐα διευκρινίζεται αὐτὸ μὲ τὰ παρακάτω λόγια: «Ἴδού οὗτοι πόρρωθεν ἔρχονται, οὗτοι ἀπὸ βορρᾶ καὶ οὗτοι ἀπὸ θαλάσσης, ἄλλοι δὲ ἐκ γῆς Περσῶν». (μθ' 12). Αὐτὸ δῆμος δὲν σημαίνει ἀπλῶς ἔνα ἔρχομό στὴ Σιών. Στὸ πρῶτο μέρος τοῦ διδίλου τοῦ προφήτου Ἡσαΐα ἀναπτύσσεται πῶς ἡ φυγόκεντρος οἰκουμενικότης ἔχει σὰν στόχο τῆς τὸ μυσταγωγικὸ δεῖπνο στοὺς ἐσχάτους χρόνους. «Καὶ ποιήσει Κύριος Σαβαὼθ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐπὶ τὸ ὅρος τοῦτο. Πίονται εὐφροσύνην, πίονται οἶνον, χρίσονται μύρον» (Ἡσ. κε' 6). «Ο Μεσσίας εἶναι ἡ κεντρικὴ μορφὴ σ' αὐτὸ τὸ ἐσχατολογικὸ προφητικὸ ὅραμα. Προβάλλει σὰν πάσχων «παῖς» τοῦ Jahve ἢ «Ὕδος τοῦ ἀνθρώπου». Ο Μεσσίας δῆμος δὲν παριστάνεται ἐδῶ σὰν ἵερα πάστολος, ποὺ ἕγαίνει γιὰ νὰ κατακτήσῃ λαούς. Ο τόνος πέφτει ἐξ διλοκλήρου στὴν πρωτοβουλία τοῦ Θεοῦ καὶ στὴν καινούργια δημιουργία, ποὺ θὰ προβάλῃ μὲ τὴν παλιγόρθωσι τῆς Σιών στοὺς ἐσχάτους καιρούς. Ακόμη καὶ διαφορής Ζαχαρίας, τοῦ ὃποίου ἡ οἰκουμενικότης εἶναι τὸ ἔδιο κεντρομόδος, βλέπει προφητι-

καὶ τοὺς ἑσχάτους χρόνους καὶ σημειώνει τὸ ρόλο τοῦ Ἰσραὴλ, τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

«Τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐὰν ἐπιλάθωνται δέκα ἀνδρες ἐκ πασῶν τῶν γλωσσῶν τῷ θεῷ ἔθηγαν καὶ ἐπιλάθωνται τοῦ κρασπέδου ἀνδρὸς Ἰουδαίου λέγοντες· πορευόμεθα μετὰ σοῦ, διότι ἀκηκόαμεν, διότι Θεὸς μεθ' ὑμῶν ἐστι» (Ζαχ. γ' 23). Περιεχόμενον τῆς προοπτικῆς αὐτῆς εἶναι διότι προϋποτίθενται ἐδῶ λαοὶ ποὺ λατρεύουν ξένους θεούς καὶ εἶναι γι' αὐτὸς ἔχθροι καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἰσραὴλ. Περιλαμβάνονται δῆμοις καὶ αὐτοὶ στὸ σχέδιο τῆς σωτηρίας.

Δίπλα στὴ γραμμὴ τῆς ἑκλογῆς τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Ἀβραὰμ καὶ τελειώνει στὸ Σταυρό, ὑπάρχει μιὰ ἄλλη γραμμή. Εἶναι ἡ γραμμὴ ποὺ ἔκεινη ἀπὸ τὸ Νῷε καὶ περιλαμβάνει, σύμφωνα μὲ τὴ διαθήκη ποὺ ἔκανε μαζὶ του δ Θεὸς, ὅλους τοὺς λαούς. Καὶ οἱ ἔθνικοι ὑπόκεινται στὴν κρίσι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραὴλ, γιατὶ εἶναι γι' αὐτὸς ἔχθροι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου. Εἶγαι καὶ δικός τους δημητουργός. Γι' αὐτὸς χαράζει τὴ γραμμὴ τῆς σωτηρίας τους: «Πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐποιήσας, ἔξουσι καὶ προσκυνήσουσιν Ἑγώπιόν σου, Κύριε, καὶ δοξάσουσι τὸ ὄνομά σου» (Ψαλμ. 85, 9).

Μποροῦμε λοιπὸν νὰ διακρίνουμε δυὸς γραμμές στὴν παλαιοδιαθηκικὴ οἰκουμενικότητα. Ἡ μία εἶναι ἡ γραμμὴ τῆς ἑκλογῆς καὶ τῆς εὐλογίας ἀπὸ τὸν Ἀβραὰμ ὡς τὸν Μεσσία. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ γραμμὴ τῶν ἔθνων. Σύμφωνα μὲ τὴν χριστιανικὴ ἔρμηνεία συναντῶνται στὸ Σταυρό.

B' "Ἐνας Βασιλεὺς - ὅλοι οἱ λαοί.

Ἡ Καινὴ Διαθήκη.

Οἱ ἱεραποστολικὲς ἀπόψεις τῆς Κ. Διαθήκης πρέπει νὰ ἔξετάζωνται καὶ νὰ ἔρμηνεύωνται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Π. Διαθήκης, ποὺ μαζὶ μὲ τὴν Κ. Διαθήκη ἥποτελεῖ μιὰ ἑνιαία καὶ ὀργανικὴ δλότητα. Ἡ Κ. Διαθήκη καὶ στὸ Κάτημα ποὺ μᾶς ἀπασχολεῖ, ἀποτελεῖ συγέχεια τῆς Παλαιᾶς καὶ τὴν προϋποθέτει.

Σὰν ἀφετηρία μας μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε μιὰ ἔκφρασι τοῦ Κυρίου ποὺ σπάνια ἀναφέρεται μὲ αὐτὴν τὴν προοπτική: «Οὐ δύναται πόλις κρυδῆγαι ἐπάνω ὅρους κειμένη» (Ματ. ε' 14). Ὁ ἔρμηνετης τῆς Π. Διαθήκης Gerhard von Rad ἀπέδειξε, διότι αὐτοὶ οἱ λόγοι δὲν ἀναφέρονται σὲ δποιαδήποτε πόλις καὶ δποιαδήποτε ὅρος, ἀλλὰ στὴν πόλι τοῦ Θεοῦ καὶ στὸ ὅρος, στὸ κέντρον τοῦ κόσμου, τὴν Σιών. Οἱ λόγοι αὐτοὶ ἀποτελοῦν μιὰ χαρακτηριστικὴ ἔκφρασι τῆς Ιουδαιοϊστραγλιτικῆς ἀπόψεως, ποὺ συγαντοῦμε σὲ παρεμφερεῖς ἔκφράσεις τοῦ Ἰησοῦ: «Λέγω δὲ ὑμῖν, διότι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἔξουσι καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβρα-

ὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐραγῶν, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων» (Ματθ. γ' 11-12).

Στὸν προφήτη Ἡσαΐα διαβάζουμε: «Ἐσται ἐν ταῖς ἑσχάταις ἡμέραις ἐμφανὲς τὸ ὅρος Κυρίου καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἀπὸ ἀκρου τῶν ὁρέων καὶ ὑψωθήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν. Καὶ ἔξουσιν ἐπ' αὐτὸς πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πορεύσονται ἔθνη πολλὰ καὶ ἐροῦσι: δεῦτε καὶ ἀναδῶμεν εἰς τὸ ὅρος Κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακὼβ καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ πορευόμεθα ἐν αὐτῇ. Ἐκ γὰρ Σιών ἐξελεύσεται γόμος καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ» (β' 2-3). Ἐδῶ βλέπουμε καθαρὰ τὴν κεντρομόλο τάσι. Πρόκειται γιὰ ἔνα ἑσχατολογικὸ προσκύνημα τῶν λαῶν στὸ ὅρος Σιών. Αὐτὸς τὸ προσκύνημα ὀδηγεῖ σύμφωνα μὲ τὸ ὅραμα τοῦ Ματθαίου στὸ μυσταγωγικὸ «ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ» τῶν ἑσχάτων χρόνων.

Στὴ συμβολικὴ ἐνέργεια τοῦ Ἰησοῦ, δὲ δποιοὶς ἀπεμάκρυνε ἀπὸ τὴν αὐλὴ τῶν ἔθνων στὸ Ναὸ δλα ἔκεινα καὶ δλους ἔκεινους ποὺ τὸν καθιστοῦσαν ὅχι καθαρόν, ἔχουμε ἔνα ἀντικατοπτρισμό καὶ μιὰ ἀντιστοιχία ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ στὴν ΙΙ. Διαθήκη, δπου ἀνακαινίζει τὴν ἀνθρωπότητα ἔξια ἀπὸ τὸ Ναό. Μὲ τὴν ἐνέργεια του δ Ἰησοῦς ἐτοιμάζει θέσι γιὰ μιὰ καινούργια ἀνθρωπότητα. Χαρακτηριστικὸ δῆμος εἶναι διότι αὐτὸς ποὺ κάνει, τὸ κάνει στὸ κέντρο, στὸ Ναό. Ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου Ἰησοῦς στέκει στὸ κέντρον καὶ καλεῖ δλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς λαοὺς νὰ ἔλθουν κοντά Του. Εἶγαι γιὰ κεντρομόλος κατεύθυνσις τῆς κινήσεως. Οἱ σύγχρονοί Του Ἰουδαῖοι ἀναρωτῶνται μήπως δ Ἰησοῦς σκεπτόταν νὰ βγῇ ἔξω ἀπὸ τὴν ἀγία γῆ καὶ νὰ κηρύξῃ στὰ ἔθνη. Ἐκαμαν δῆμος λάθος στὴ σκέψι τους. Ἡ θέσις τοῦ Ἰησοῦς ἦταν ἡδη προσδιωρισμένη: Τὰ Ἡ ε ρ ο σ δ λ ι μ α. Ἐκεῖ θὰ σταυρωνόταν. Καὶ ὅταν θὰ ὑψωνόταν στὸ ζύλο τοῦ σταυροῦ σὰν μαγγήτης θὰ τραβοῦσε κοντά του δλους (Ιωάν. ιδ' 32).

Στὴν Ἱερουσαλήμ ἐνώπιον δ Ἰησοῦς τὴ γραμμὴ τῆς ἑκλογῆς τοῦ Ἀβραὰμ μὲ τὴ γραμμὴ τοῦ Νῷε, ποὺ περιελάμβανε δλα τὰ ἔθνη. Ὁ Ἐσταυρωμένος Χριστός-Βασιλεὺς ἀπευθύνει ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν τὴν ἐντολὴν γιὰ οἰκουμενικὴ ἰεραποστολή: «Π ο ρ ε υ θ έ ν τ ε ς μ α θ η τ ε υ σ α τ ε π ἀ ν τ α τ ἀ θ η ἔ θ η ν η» (Ματθ. κη' 19 ἔξ.). Κατανοοῦμε βαθύτερα καὶ καλλίτερα τὴν προσταγὴ αὐτὴ τοῦ Ἰησοῦ, ἀν τὴν συγδέουμε μὲ τὰ περιφημένοτερο κείμενο τῆς ΙΙ. Διαθήκης: «Ἐθεώρουν ἐν ὅραματι γυντός καὶ ἴδου μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐραγοῦ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος ἦν καὶ ἔως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν ἔφθασε καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ προσηγένεθη. Καὶ αὐτῷ ἔδρθη ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία

καὶ πάντες οἱ λαοί, φυλαί, γλώσσαι αὐτῷ δουλεύουσι· ἡ ἔξουσία αὐτοῦ ἔξουσία αἰώνιος, ἥτις οὐ παρελεύσεται καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται» (Δαν. ζ' 13-14).

Οταν γινόταν ἡ διακήρυξις τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι «ἐδόθη αὐτῷ πᾶσα ἔξουσίᾳ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς» ὁ κόσμος δὲν εἶχε βασιλέα. Στὴν Ρώμη εἶχαν τὸν Καίσαρα καὶ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἀπὸ αἰώνες τώρα δὲν εἶχε βασιλέα. (Ο Ἡρώδης δὲν ἦταν καθαρῶς Ἰουδαῖος καὶ δὲν ἦταν πραγματικὸς βασιλεὺς, ἀλλὰ υποτελῆς ἡγεμόνας). Μπροστά στὸν Πιλάτο ὁ Ἰησοῦς διεκήρυξεν, ὅτι εἶναι βασιλεὺς, ἀν καὶ ὅχι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Ο Ἰησοῦς-Βασιλεὺς ἐφαρμόζει στὸν ἑαυτόν του τὴν περὶ «Ὕιον τοῦ ἀνθρώπου» παράστασι τοῦ Δανιὴλ καὶ τοῦ «πάσχοντος παιδός» τοῦ Jahve, ποὺ ἀναφέρει ὁ Ἡσαΐας. Μὲ τὸν Σταυρὸν καὶ τὴν Ἀνάστασι ὅμιλος ἀρχίζει μιὰ καινούργια ἀρχὴ στὴν ἀνάπτυξι τῆς ἴστορίας τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου.

Η ἴστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἔχει σὰν κύριο χαρακτηριστικό της τὴν «προδευτικὴ σμίκρυνσι»: Ἀγθρωπότης - Ἰσραὴλ - Κατάλειμμα - ὁ Ἔνας, ὁ Μεσσίας καὶ Βασιλεὺς. Η ἴστορία τῆς σωτηρίας στὴν Κ. Διαθήκη ἀρχίζει μὲ μιὰ «προσδευτικὴ ἐπέκτασι» ἀπὸ τὸν Ἔνα στοὺς πολλούς, ἀπ' τὸν Σταυρὸν στοὺς Ἀποστόλους, στὴν Ἐκκλησία, στὴν ἀνθρωπότητα. Ο καιρὸς τοῦ Πνεύματος ἥλθε. Προτοῦ νὰ ἔλθῃ στὴ γῆ ὁ Παράκλητος, ὁ Ἀναστὰς Ἰησοῦς «παρήγγειλε (τοῖς ἀποστόλοις) ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι», ἀλλὰ νὰ περιμένουν στὰ Ἱεροσόλυμα, ἔως ὅτου, τοὺς εἴπε: «λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἔσεσθε μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμάρειᾳ καὶ ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. α' 4, 8).

Στὴν νεώτερη θεολογία ἐτέθη τὸ ζήτημα, ἀν δ Ἰησοῦς ἦταν τοπικιστής, ὅπως ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι, ἢ διεθνιστής. Καὶ πολλοὶ πολλὰ εἴπαν γιὰ τὴν μιὰ ἢ τὴν ἄλλη ἀποφί. «Ομως τὸ θέμα αὐτὸν εἶναι ξένο πρὸς τὴν Γραφή, γιατὶ δὲν λαμβάνει ὑπὸ δόψιν τὸ ἀγιογραφικὸν κοσμοειδωλο. Εἴδαμε ἡδη τὴν τάσι ποὺ συνάπτει τὴν μερικότητα μὲ τὴν καθολικότητα, τὴν ἀγία Γῆ μὲ τὴν Οἰκουμένη. »Οποιος βλέπει τὸν κόσμο σὰν περιφέρεια δὲν μπορεῖ νὰ παραγγωρεῖ τὸ κέντρο του. Τὸ οἰκουμενικὸν καὶ καθολικὸν μήγινα τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἔχει τὶς ρίζες του στὴν ἴστορία τῆς σωτηρίας τοῦ Ἰσραὴλ. Ο Ἰησοῦς σὰν γνήσιος Ἰουδαῖος βλέπει οἰκουμενικὰ καὶ μποροῦμε νὰ προσθέσουμε, ὅτι ἀκριβῶς αὐτός, ποὺ προσέφερε τὸν ἑαυτό του ἐπάγω στὸ Σταυρὸν στὸ κέντρο τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἴστορίας σφραγίζει μὲ τὸν θάνατό του τὴν οἰκουμενικότητα τῆς βασιλικῆς ἔξουσίας του. Η ἐντολὴ τοῦ Ἀναστάτους συνοδεύεται καὶ ἀπὸ τὴν ὑπόσχεσι μιᾶς χω-

ρὶς διακοπὴ κοινωνίας «πάσας τὰς ἡμέρας» μὲ τοὺς ἀποστόλους του. Μὲ τὴν ἐπιφοίτησι τοῦ Ἀγίου Πνεύματος προχωροῦμε ἀπὸ τὸ Πάσχα στὴν Πεντηκοστή. Συμφωνεῖ δὲ μὲ δλη τὴ γραμμὴ τῆς ἴστορίας τῆς σωτηρίας τὸ γεγονός, ὅτι τὸ θαῦμα τῆς Πεντηκοστῆς γίνεται στὴν Ἱερουσαλήμ, στὸ κέντρο τοῦ κόσμου. Ἐδῶ ἀνοίγει ἡ νέα προοπτικὴ γιὰ δλους τοὺς λαοὺς ποὺ ὑποδηλώνουν οἱ διάφορες γλώσσες. Στὸ σχῆμα τῆς ἴστορίας τῆς σωτηρίας παιζεῖ ἀναγκαστικὰ ἔνα ιδιαίτερο ρόλο ἡ γλώσσα. Η διασπορὰ τῆς Βαθέλ θρίσκει τὴν ἀπάντησι της στὴν Πεντηκοστή. Η διασπορὰ τῶν λαῶν καὶ ἡ σύγχυσις τῶν γλωσσῶν ὑπεριγκῶνται διὰ μέσου τῆς καινούριας ἐνότητος ποὺ δημιούργησε τὸ Πνεῦμα στὴν Ἐκκλησία καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Τὸ ἵδιο βεβαιώνει καὶ τὸ κατὰ Ἰωάννη εὐαγγέλιο: «Ἐπειν οὖν αὐτοῖς δ Ἰησοῦς πάλιν... καθὼς ἀπέσταλκε με δ Πατήρ καγὼ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε Πνεῦμα "Ἄγιον" (Ιω. κ' 21-22). Η ἐσχατολογικὴ αὐτὴ προοπτικὴ εἶναι ἀνάγλυφη καὶ στὸ τελευταῖο βιβλίο τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τὴν Ἀποκάλυψι: «Ιδού λαὸς πολύς... ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν» (ζ', 9). Εδῶ ἔχουμε συναίρεσι ιεραποστολῆς καὶ μαρτυρίου. Καὶ φθάνουμε καὶ στὸ κατακόρυφο τῆς ἀναπτύξεως τῆς γραμμῆς ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ πρῶτο βιβλίο τῆς Γραφῆς. Ἀπὸ τὴν ποικιλία τῶν γλωσσῶν τοῦ πύργου τῆς Βαθέλ διὰ μέσου τῆς Πεντηκοστῆς φθάνουμε στὸν θρόνο τοῦ Θεοῦ. (Στὴ φράσι αὐτὴ ἡ συγγραφεύς κάνει μιὰ ὥραια συγήγησι λέξεων στὴν γλώσσα του: Tornet - tungorna - tronen: «Ο πύργος - οι γλώσσες - δ θρόνος». Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ βεβαιότης ἔδωσε στὴν Ἐκκλησία κατὰ τὴν ἐπιτέλεσι τοῦ ιεραποστολικοῦ της ἔργου δύναμι καὶ θάρρος «τοῦ βαστάσαι τὸ δόγμα τοῦ Χριστοῦ ἐγώπιον ἔθηγῶν καὶ βασιλέων μὲν τε Ἰσραὴλ» (Πράξ. θ' 15).

Οι Πράξεις τῶν Ἀποστόλων εἶναι ἡ πρώτη ἴστορία τῆς χριστιανικῆς ιεραποστολῆς. Ἐκεὶ γιὰ πρώτη φορὰ γίνεται ἡ διαπραγμάτευσις τοῦ θέματος τῆς ὑπερπηδήσεως τῶν ὄριων ἀπ' τὸν Ἰσραὴλ στὰ ἔθνη. Πρῶτος δ ἀπόστολος Φίλιππος περνάει τὰ δρια τῆς Ιουδαϊκῆς κοινότητος καὶ πηγαίνει στὴ Σαμάρεια γιὰ νὰ κηρύξῃ. Καὶ ὅστερα κάνει ἀκόμα ἔνα βῆμα. Μὲ ἐντολὴ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος κατηχεῖ καὶ βαπτίζει τὸν αἰθίοπα ἀξιωματοῦχο. Τὸ ἵδιο κάνει ἀργότερα δ ἀπόστολος Πέτρος μὲ βάσι τὴν περιέργη δρασι ποὺ εἶδε. Στὴν Ἀντιόχεια γίνεται κατόπιν τὸ μεγάλο καὶ ἀποφασιστικὸν βῆμα καὶ μετὰ στὴν Κύπρο καὶ τὴν Κυρήνη. Οι φραγμοὶ τοῦ Νόμου ἔπεσαν. Η ιεραποστολὴ γιὰ τοὺς ἔθνικους ἦταν πιὰ γεγονός. Καὶ ἡ σύνοδος τῶν Ἀποστόλων στὴν Ιερουσαλήμ τὸ 49 μ. Χ. ἐπεκύρωσεν αὐ-

τὴ τὴν ἐπέκτασι. Βέβαια τὸ πρᾶγμα δὲν ἔφθασε ὡς τὸ σημεῖο αὐτὸ χωρὶς δυσκολίες καὶ ἀντιδράσεις. Ἀφοῦ καὶ στὶς ἐξ ἑθνῶν Ἐκκλησίες ὑπῆρχαν «ἰουδαιζόντες» πρώην ἑθνικοὶ χριστιανοί, ποὺ δὲν ἦταν ἵκανοποιημένοι μὲ τὸ οἰκουμενικὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. «Ἡθελαμὰ αὐτηρὴ προσήλωσι στὸ Νόμο καὶ στὰ Ισραηλιτικὰ ἥθη. «Ομως ἡ ἀποστολικὴ σύγοδος δὲν συμφώνησε μὲ τὴν γραψιμὴ αὐτή. «Ἐδοξεῖ τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὅμιν δάρος πλὴν τῶν ἐπάναγκες τούτων, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἴματος...». Ἀπὸ τῶρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἐνδεικτικὸ σημεῖο τοῦ ὅτι ἀποτελεῖ κανεὶς μέλος τῆς Ἐκκλησίας δὲν θὰ εἶναι ἡ τήρησις τοῦ Νόμου καὶ ἡ περιτομή, ἀλλὰ ἡ πίστις καὶ τὸ βάπτισμα.

Ο Πέτρος ἔγινε ἀπόστολος τῆς ιουδαικῆς διασπορᾶς, ἐνῷ ὁ Παῦλος τῶν ἑθνικῶν. «Εμεινε ὅμιως πιστὸς στὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν ιουδαικὴν πνευματικὴν κληρονομία. Μένει στενὰ συνδεδεμένος μὲ τὴν πρώτη Ἐκκλησία τῆς Ἱερουσαλὴμ. Φροντίζει διὰ «τὰς χρείας τῶν ἀγίων» τῆς μητέρας Ἐκκλησίας τῆς Ἱερουσαλὴμ. Οἱ ἐξ ἑθνῶν χριστιανοὶ ποὺ ἀπολαμβάνουν τὰ πνευματικὰ δῶρα ποὺ ἔχουν πηγή τους τὴν πρώτη Ἐκκλησία, ὀφείλουν νὰ τὴν συμπαρασταθοῦν στὶς δικιές της ἀνάγκες (Β' Κορ. η' καὶ θ'). «Οταν δὲ ἀπόστολος ταξίδευε μὲ τὰ δῶρα τῆς ἀγάπης τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, συνῳδεύετο ἀπὸ πολλοὺς συντρόφους ποὺ ἀντιπροσώπευαν τοὺς ἐξ ἑθνῶν πιστούς. Καὶ δταν ἔγραφε στοὺς Ρωμαίους, τοὺς ἔλεγε δτι ἀρχισε τὴν ἱεραποστολικὴν του δραστηριότητα ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ὅχι ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, πρᾶγμα πολὺ ἐνδεικτικὸ αὐτῶν ποὺ τονίστηκαν ἥδη παραπάνω.

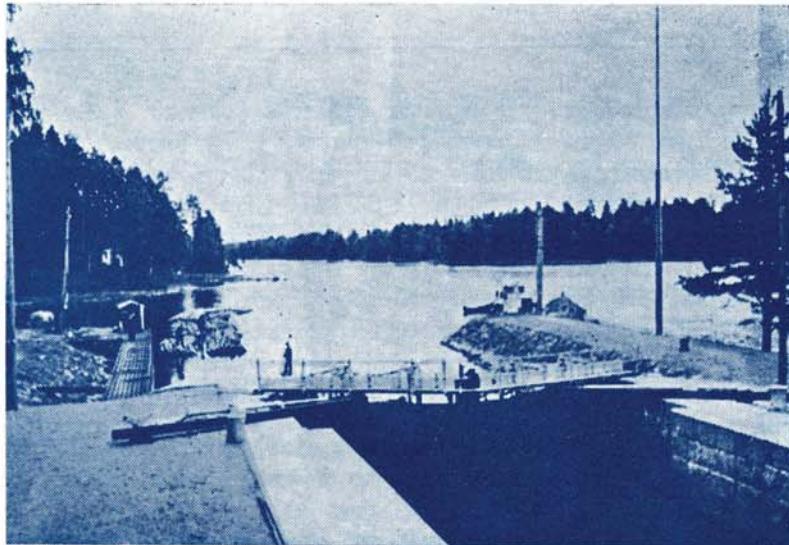
Μὲ τὸ αἷμα τῆς καρδιᾶς του ἔγραφε ὁ Παῦλος στοὺς Ρωμαίους, δτι θὰ εὐχόταν «ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν» του Ἰσραηλιτῶν. Τὸ πρόδηλημα τῆς ἀποδοκιμασίας τοῦ Ἰσραὴλ τὸ λύνει μὲ τὴν ἀποφίη δτι οἱ ἑθνικοὶ δὲν πίστεψαν γιὰ νὰ σωθοῦν μόνοι αὐτοὶ, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ σωθῇ καὶ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ. Στὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴν του τονίζει, δτι δ, Χριστὸς «έστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἐν καὶ τὸ μεστέτιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας» (κεφ. 6' 14 ἐξ). «Ο ἕδιος αἰσθάνεται τὸν ἑαυτόν του «ἀφωρισμένον» στὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Εἰδὲ καὶ ὁ ἕδιος τὸν Χριστόν. Καὶ τὸ κήρυγμά του δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ αὐτὸ ποὺ καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι κηρύττουν: «Ιησοῦς Χριστός Ἐσταυρωμένος καὶ Ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν. Τοὺς Ιουδαίους τοὺς ἀπασχολεῖ τὸ πρόδηλημα τῆς δικαιώσεως. Τοὺς ἑθνικοὺς τὸ πρόδηλημα τοῦ θανάτου. Στὰ διαφορετικὰ αὐτὰ προβλήματα ἡ ἀπάντησι εἶναι μιὰ καὶ μόνη: Ιησοῦς Χριστός!

Ο Χριστὸς ἔξηλειψε «τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, δην ὑπεναντίον ἡμῖν καὶ αὐτὸ ἥρεν ἐκ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ Σταυρῷ» (Κολ. 6' 14). Εἶναι δι μόνος τρόπος νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἐνοχῆς γιὰ τὴν παράδαση τοῦ Νόμου. Καὶ γιὰ τὴν ἥττα τοῦ θανάτου, ποὺ τόσο τρόμαζε τοὺς ἑθνικούς, κράζει θριαμβευτικά: «κατεπόθη δι θάνατος εἰς γίκος. Ποὺ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποὺ σου, ἀδη, τὸ γίκος; (Α' Κορ. ε' 54-55).

Ο ἀπόστολος Παῦλος ἐπισφραγίζει τὴν ἱεραποστολικὴ του δράσι μὲ τὸ μαρτύριο. Γιὰ τὸν Παῦλο καὶ τοὺς ἄλλους ἀπόστολους εἶναι αὐτονόητο πώς στὴ στρατηγικὴ τοῦ Θεοῦ ἡ ἱεραποστολὴ καὶ τὸ μαρτύριο ἔρχονται τὸ ἔνα δίπλα στὸ ἄλλο. Ο ἀπόστολος Παῦλος θεωρεῖ τὸν ἑαυτόν του θῆμα ἔθελουσίας αὐτοπροσφορᾶς ὑπὲρ τῆς καταλλαγῆς τοῦ κόσμου καὶ θέλει νὰ «ἀναπληρώσῃ» τὰ διστερήματα τῶν παθημάτων τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τοῦ σώματος του ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Καὶ εἶναι ἔξι ἀπὸ κάθε ἀμφιθολία πώς δικός του θάνατος, δπως ἀντίστοιχα καὶ δι θάνατος τοῦ ἀπόστολου Πέτρου, θάνατος μαρτυρίκος καὶ γιὰ τοὺς δύο, εἶχαν θεμελιώδη σημασία γιὰ τὴν καρποφορία τῆς ἱεραποστολῆς τῆς νεαρᾶς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἔκανε τὰ πρῶτα μεγάλα δήματα γιὰ τὴν κατάκτησι τοῦ τόπε γνωστοῦ κόσμου.

Η ἱεραποστολικὴ δράσις καὶ σκέψις τοῦ ἀπόστολου Παύλου χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν γραμμή: Χριστὸς Ἐσταυρωμένος - Χριστὸς Βασιλεὺς. Μεγαλειώδη ἔκφρασί της βρίσκουμε στὴν πρὸς Φιλιπ. 6' 5-11, δπου τοποθετεῖ καὶ ἔρμηνει δ ἀπόστολος Παῦλος τὸν σύγδεσμο μεταξὺ σταυρικοῦ θανάτου καὶ βασιλικῆς ἀναδείξεως τοῦ Ἰησοῦ. Τόσο ἐδῶ δσο καὶ σὲ ὅλο γεγικὰ τὸ κήρυγμά του εἶναι ἔκδηλος δ ἐσχατολογικὸς τόνος. «Η ἐσχατολογικὴ ἀποφίη ἔρμηνει καὶ τὴν ἀκάματη δραστηριότητα καὶ σπουδὴ τοῦ φλογεροῦ ἱεραποστόλου, γιατί, περίμενε γρήγορα τὸ τέλος τῶν καιρῶν. Η ἱεραποστολικὴ προσπτικὴ τοῦ Παύλου διαποτίζεται ἀπὸ τὴν οἰκουμενικότητα τῆς χριστοκεντρικῆς θεολογίας του. «Ὑπὲρ Χριστοῦ πρεσβεύομεν, ως τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι ήμων. Δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ καταλλάγητε τῷ Θεῷ». (Β' Κορ. ε' 20). Η καταλλαγὴ εἶναι τὸ μήνυμά του γιὰ δλους τοὺς ἀνθρώπους. Ο Χριστός, ποὺ στέλγει τοὺς πρέσβεις του τοὺς ἀπόστολους, δ Χριστός-Βασιλεὺς δλων τῶν ἀνθρώπων, εἶναι δ ἕδιος περιεχόμενον τοῦ μηγύματος τοῦ ἱεραποστολικοῦ καὶ ταυτόχρονα ἐγγυητής του. Καὶ ἀν τὸ προσέξουμε πιὸ πολύ, εἶναι δ ἕδιος φορέας του. Εἶγαι δ ἕδιος δ αἰώνιος καὶ μοναδικὸς ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ.

(Γιὰ τὴν ἀπόδοσι: Στ. Βίτης)

ΤΟ VI ΓΕΝΙ ΤΟΥ "Σ"

Είς τὴν χώραν τῶν χιλίων λιμνῶν, τὴν Φιλλανδίαν, εἰς τὸ Punkaharju τῆς Καρελίας, ἔλαβε χώραν, ἀπό 29ης Ιουλίου ἕως 5ης Αὐγούστου 1964, ἡ ΣΤ' Γενικὴ Συνέλευσις τῆς Διεθνοῦς Ὀργανώσεως Ὁρθοδόξου Νεολαίας «ΣΤΝΔΕΣΜΟΣ».

'Αντιπρόσωποι Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Νεανικῶν Κινήσεων ἐκ χωρῶν: Φιλλανδίας, Γαλλίας, Ἀργεντινῆς, Ἀγγλίας, Ἐλλάδος, Ἰαπωνίας, Κορέας, Οὐγκάντας, Κένυας, Λιβάνου, Συρίας, Γερμανίας, καθὼς καὶ παρατηρηταὶ ἐκ τῶν Ἐκκλησιῶν: Ρωσίας, Γιουγκοσλαβίας, Αιθιοπίας, Ἀρμενίων, Ἐλλήνων Ὁρθοδόξων Ἀμερικῆς, Ρώσων Ὁρθοδόξων Ἀμερικῆς, διοικηταὶ Ρωμαιοκαθολικῶν, Προτεσταντῶν ἀντιπροσώπων, παρηκολούθησαν τὰς ἐργασίας τῆς Συνελεύσεως.

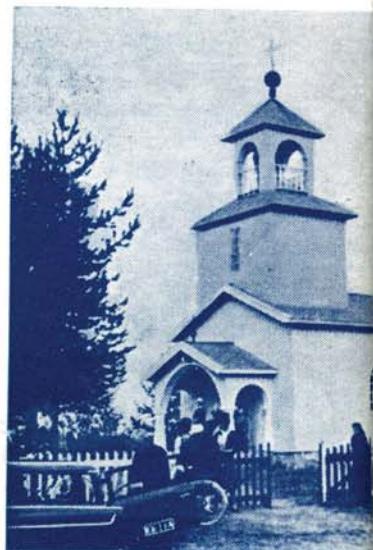
Ἡ διορθόδοξος λατρεία ἀπετέλεσε τὴν ὁραιοτέραν ἐκδήλωσιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Ὄπηρε πηγὴ ἐνότητος, ἀγάπης καὶ ἐδημιούργησε τὴν ὅλην ἀτμόσφαιραν τῆς Συνελεύσεως. Ἡ ἐνεργὸς παρουσία τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Φιλλανδίας κ.κ. Παύλου εἰς τὴν ζωὴν τῆς Συνελεύσεως προσέδωσε ἔνα ὄντα τούτον, ὑπέροχον τόνον εἰς αὐτήν.

Εἰς τὴν Συνέλευσιν ἔδωσε τὰς εὐλογίας του ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Ἀθηναγόρας. Ἐκπρόσωπος τοῦ Τπουργείου Παιδείας τῆς Φιλλανδίας ἔχαιρε της Συνελεύσεως προσέδωσε ἔνα ὄντα τούτον, ὑπέροχον τόνον εἰς αὐτήν.

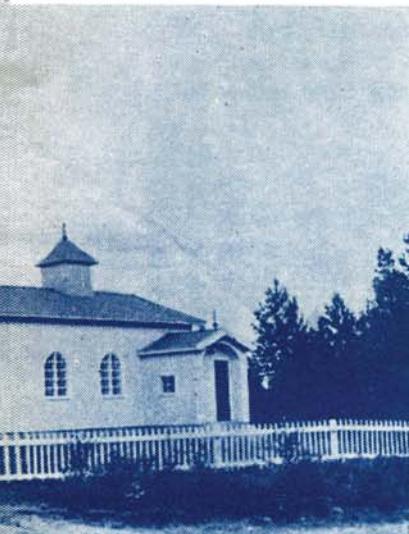
Τὸ γενικὸν θέμα τῆς Συνελεύσεως ἦτο: «Ἡ Ὁρθόδοξος Νεολαία εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον». Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Συνεδρίου ἐδόθησαν αἱ ἀκόλουθοι διαλέξεις:

- Ἐκθεσις τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ «Συνδέσμου» π. Εὐθυμίου Στύλιου
- Ἡ ἐπίδρασις τοῦ συγχρόνου κόσμου ἐπὶ τῆς Ὁρθοδόξου Νεολαίας, ὑπὸ τοῦ Φιλλανδοῦ ιερέως π. V.K.Thatsu
- Ἡ πνευματικὴ μας ζωὴ, ὑπὸ τοῦ ἐκ Λιβάνου ιερέως π. Georges Khodre
- Νεότης καὶ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τοῦ Φιλλανδοῦ κ. A.Houtsonen
- Ἡ ιεραποστολικὴ δραστηριότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπὸ π. Ἀναστασίου Γιαννουλάτου
- Ἡ Ὁρθόδοξη Νεολαία σήμερον, ὑπὸ π. Εὐθυμίου Στύλιου
- Ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία καὶ ὁ σύγχρονος κόσμος, ὑπὸ κ. Nikita Struve

Τὸ τῆς Συνελεύσεως ἀπεφασίσθη, δηλαδή, τὴν προσεχῆ τριετίαν, ἡ Γενικὴ Γραμματεία ἐδράζεται ἐν

ΧΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ,,

Βυρυτῷ, εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας διατηρῆται τὸ Γραφεῖον Ἀθηνῶν.

Αἱ ἔκδηλώσεις τοῦ «Συνδέσμου» διὰ τὸ ἔτος 1965 θὰ είναι αἱ ἀκόλουθοι:

- Προσκύνημα τῶν Κινήσεων τοῦ «Συνδέσμου» εἰς Ἱεροσόλυμα. Κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ θὰ λάβῃ χώραν καὶ Ὁρθόδοξον νεανικὸν Συνέδριον μὲ εἰδικὸν θέμα.
  - Συνέδριον τῶν Ἑλληνικῶν Ὁρθοδόξων Κινήσεων εἰς Ἀθήνας
  - Συνέδριον τῶν Ὁρθοδόξων Νεανικῶν Κινήσεων εἰς N. Ἀμερικὴν (Ἀργεντινήν)
- Ἐκτὸς αὐτῶν θὰ λάβῃ χώραν καὶ συνάντησις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ «Συνδέσμου» εἰς μὴ καθορισθέντα εἰσέτι τόπον.

Ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ «Συνδέσμου» μετέχουν δύο μέλη: δ Ἀρχιμαρτύρης Ἀναστάσιος Γιαννούλατος, ἀντιπρόεδρος, καὶ δ κ. Ἀριστοτέλης Εὐτυχιάδης, ὑπεύθυνος Γραμματεὺς τοῦ ἐν Ἀθήναις γραφείου τοῦ «Συνδέσμου».

Ἡ σύνθεσις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ἔχει ώς ἀκολούθως:

Πρόεδρος Albert Laham Λίβανος
Α' Ἀντιπρόεδρος Heikki Kirkinen Φιλλανδία
Β' Ἀντιπρόεδρος Ἀρχιψ. Ἀναστάσιος Γιαννούλατος
Γεν. Γραμματεὺς Gabriel Habib Λίβανος
Ταμίας Nikita Struve Γαλλία

Μέλη: Helene Aristoff Γαλλία, Maria Ptoia Φιλλανδία, Anastasia Takahashi Ἰαπωνία, Ἀριστοτέλης Εὐτυχιάδης Ἐλλάς.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως οἱ ἀντιπρόσωποι ἐπεσκέφθησαν τὰς σημαντικωτέρας πόλεις τῆς Καρελίας, ἡ οποία εἶναι ἡ κατ' ἔξοχὴν Ὁρθόδοξη περιοχὴ τῆς Φιλλανδίας, μὲ ἔδραν Ἀρχιεπισκοπῆς τὸ Κυοριό.

Ἡ Φιλλανδικὴ τηλεόρασις καὶ ὁ τύπος μετέδιδον εἰδήσεις καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Συνελεύσεως.

Οἱ ἀντιπρόσωποι κατὰ τὴν ἐπαφὴν των μετὰ τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου τῆς Φιλλανδίας διεπίστωσαν τὴν βαθεῖαν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Φιλλανδίας καὶ τὴν πηγαίαν καὶ εἰλικρινῆ φιλοξενίαν τῶν Φιλλανδῶν.

Ἡ προσεχὴς Γενικὴ Συνέλευσις θὰ πραγματοποιηθῇ ἐν Γερμανίᾳ τὸ 1967.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ

ΚΑΙ ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ*

«Οτι είς ἀρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ
ἐσμέν» (Α' Κορ. ἰ' 17).

Ἡ εὐχαριστηριακὴ ἀντίληψις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ή δύναμις γιὰ τὴν ὑπέρβασι τῶν ἔβηνικῶν συγόρων, διότι ὁ δεσμὸς αἴματος ποὺ δημιουργεῖ τὸ «αἷμα τοῦ Χριστοῦ» εἶναι ἴσχυρότερος παντὸς ἄλλου «δεσμοῦ αἵματος». Ἀπὸ μιᾶς ἄλλης ὅμως πλευρᾶς ή ἵδια αὐτὴ εὐχαριστηριακὴ δομὴ τῆς Ὁρθοδόξιας εἶναι κρίσιμο ἐμπόδιο γιὰ τὴν ὑπερπήδησι τῶν διολογιακῶν συγόρων. Ἡ θεία Εὐχαριστία γιὰ ἐναὶ Ὁρθόδοξο εἶναι: νευραλγικὸ σημεῖο τῆς ὅλης ἀντιλήψεως σχετικῶς μὲ τὸ θέμα Ἐκκλησία καὶ ἱεραποστολή. (Εἰς τὸ σημεῖα αὐτὸν ὑπεγραμμίσθη ή δορθόδοξος πίστις σχετικῶς μὲ τὴν θείαν Εὐχαριστίαν, οἱ διαφορὲς καὶ εἰδικὲς ἀποχρώσεις τῆς πφοσεγγίσεως μας εἰς τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, η βιωματικὴ δρθόδοξος πεῖρα τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας.

Ἄπὸ δρθόδοξου πλευρᾶς τὸ κρισιμώτερον πρόβλημα τῆς χριστιανικῆς ἱεραποστολῆς δὲν εἶναι η ἀπλὴ ἀναγγελία τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ η ζωντανὴ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ παντοῦ καὶ πάντοτε τὸ πῶς θὰ ζοῦμε «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Πιστεύουμε δὲ διὰ «εἶναι ἐν Χριστῷ» δὲν σημαίνει ἀπλῶς σκέψεις περὶ Αὐτοῦ, συζητήσεις περὶ Αὐτοῦ, χρησιμοποίησι τοῦ δύναματός Του' δὲν εἶναι κάτι ποὺ περιορίζεται ἀπλῶς στὴν διαγο-

τικὴ σφαιρα. Εἶναι μιὰ βαθειὰ σχέσις τοῦ ὅλου ἀνθρώπου μὲ τὸν Χριστόν, μιὰ προσωπικὴ σχέσις, η δοπία μεταμορφώγει τὴν ὅλη μας ὅπαρξι. Εἰ ν αἱ μιὰ πραγματικὴ ΖΩΗ ἐν Χριστῷ στῷ.

Πῶς δημιώς εἶναι δυνατὴ αὐτὴ η νέα μορφὴ ζωῆς, η «καινὴ κτίσις» (Γαλ. στ, 15). Ο Κύριος εἶπε σαφῶς: «Ἄμην, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίνετε αὐτοῦ τὸ αἷμα οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς... ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἑμοὶ μένει κάγῳ ἐν αὐτῷ. Καθὼς ἀπέστειλα τὸ πατήρ κάγῳ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με καὶ κείνος ζήσεται δι᾽ ἐμέ» (Ιω. στ' 53, 56-57). Θὰ πρέπη νὰ ὑπογραμμισθῇ αὐτὴ η ἀμεση σχέσις μεταξὺ «τρώγειν» καὶ «ἀποστέλλειν». Ο Χριστὸς δὲν εἶναι ἀπλῶς ἔνας προφήτης η μιὰ θεωρία. Εἶναι ζωὴ. Ἡ ζωὴ. Ἡ μετάδοσις αὐτῆς τῆς ζωῆς δὲν πραγματοποιεῖται τόσο μὲ λέξεις, ἰδέες, σκέψεις. Φθάνει στὸ πλήρωμά της στὴ θεία Κοινωνία. Κάθε μέλος τῆς ὑπάρξεώς μας, τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεώς μας, σῶμα καὶ ψυχή, πρέπει νὰ ἀγιασθῇ. Γι' αὐτὸν λαμβάνουμε τὸ αἷμα καὶ τὸ σῶμα Του, ὥστε τὸ κάθε τι ἐντός μας νὰ μεταμορφωθῇ καὶ νὰ γίνουμε «θείας κοινωνίοι φύσεως» (Β' Πέτρ. α' 4). «Ωστε ἐκεῖνος διδοῖος εἶπε «λάβετε φάγετε, τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμα μου» βλέποντάς μας στὴν καθημερινή μας ζωή, νὰ μπορῇ νὰ πῆσῃ ἐκεῖνον ποὺ μᾶς πλησιάζει: «Κοίταξε τὴν ζωὴν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου: εἶναι πραγματικὰ μέλος τοῦ σώματός μου. "Ακούσε τού" εἶναι ἀπὸ τὸ σόμα μου τὰ λόγια του. Ἡ

* 'Απόσπασμα ὑπομνήματος τὸ διοῖον ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ IV τμήματος («Ἡ μαρτυρία τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας πέραν τῶν ἐθνικῶν καὶ διολογιακῶν συνόρων») τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκουμενικῆς Ιεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ Π.Σ.Ε.

ὅλη του ζωή ἀγταγακλᾶ τὴν ζωή μου. «Μένει ἐν ἔμοι καὶ γὼ ἐν αὐτῷ».

“Ολα αὐτὰ δὲν σημαίγουν μυστικιστική φυγή ἀπὸ τὸν κόσμο. Ἀγτιθέτως αὐτοῦ τοῦ εἰδούς ἡ πνευματικότης προσανατολίζεται στὴν καθημερινή ζωή. Εἶναι βαθύτατα ἱεραποστολική. Εἰναὶ ἀδύνατον νὰ μετέχῃ κανεὶς συνειδητὰ στὴν χριστιανικὴ λατρεῖα, χωρὶς ἀμεση σχέσι μὲ τὴν παγκόσμια ἵεραποστολή, καὶ εἰναὶ ἀδύνατον νὰ μετέχῃ σὲ μιὰ πραγματικὴ δρθόδοξη ἱεραποστολή, χωρὶς συνειδητὴ συμμετοχὴ στὴ θεία Κοινωνία. Γιατὶ τί εἶναι ἱεραποστολή; Ὁ Κύριος εἶπε στοὺς μαθητάς Του μετὰ τὴν Ἀγάστασί Του: «Καθὼς ἀπέσταλκε με ὁ πατὴρ καὶ γὼ πέμπω ὑμᾶς» (Ιω. χ. 21). Καὶ στὴν ἀρχιερατική Του προσευχὴ πρὸ τοῦ Πάθους προσηγήθη στὸν Πατέρα Του: «Καθὼς ἐμὲ ἀπέσταλκας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον» (Ιω. ιζ' 18). Συνεπῶς ἡ «ἐν εραποστολῇ μας» εἰναὶ ἡ συγέχισις τῆς ζωῆς σης παρούσιας τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον. Εἶναι ἡ συμμετοχὴ στὴ ζωή του Κυρίου μας «τοῦ δόγτος ὑμῶν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς» (Β' Κορ. ε' 18). Αὐτὴ ἡ ἀληθεια φωτίζει δύο ζωτικές ἀπόψεις τοῦ θέματός μας καὶ ἀποκαλύπτει τὴν σχέσι μεταξὺ ἱεραποστολικῆς ἔργασίας καὶ θείας Εὐχαριστίας.

α) Δὲν μποροῦμε νὰ ζοῦμε μιὰ γνήσια πνευματική ζωή «ἐν Χριστῷ» καὶ νὰ Τὸν λατρεύουμε ἀληθινά, ἐὰν δὲ πόθος γιὰ τὴν σωτηρία «τοῦ σύμπαντος κόσμου» τῆς ἀγαπεφαλιώσεως τῶν πάντων «ἐν τῷ Χριστῷ» (Ἐφ. α' 10) δὲν καίγῃ ἀδιάκοπα μέσα μας καὶ δὲν μεταφράζεται σὲ πράξη γιὰ τὴν διάδοσι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Εἶναι πολὺ ἀμφίβολον, ἐὰν μποροῦμε νὰ μετέχουμε καὶ πραγματικὰ νὰ ζοῦμε τὴν θεία Λειτουργία, ἐὰν δὲν αἰσθανόμαστε δαθειά, δτὶ ἡ θυσία του Κυρίου μας καὶ τὸ ἀπολυτρωτικό Του ἔργο—ποὺ λαμβάνει καὶ πάλιν χώραν μυστικὰ κατὰ τὴν τέλεσι του μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας—δὲν προσεφέρθη ἀποκλειστικὰ γιὰ μερικὰ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἀλλὰ γιὰ δλον τὸν κόσμο. Εἶναι ἀκόμη ἀμφισβήτησμο, ἐὰν δικαιούμεθα νὰ λαμβάνουμε μέρος στὸ Δεῖπνο τῆς Ἀγάπης, δταν ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὸ γεγονός, δτὶ τόσοι καὶ τόσοι ἀγγωστοι ἀδελφοὶ μας γεννιοῦνται, ζοῦν, πεθαίνουν χωρὶς τὴν ἀληθεια. Δὲν μποροῦμε νὰ ζοῦμε ἐν Χριστῷ, ἐὰν δὲν προσπαθοῦμε νὰ ἔχουμε «νοῦν Χριστοῦ» (Α' Κορ. 6' 16), ἐὰν δὲν προσπαθοῦμε νὰ σκεπτώμαστε, νὰ βλέπουμε, νὰ θέλουμε ὅπως Ἐκεῖνος.

6) Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντίθετο εἶναι ἀληθινό. Μάταια θὰ μιλᾶμε γιὰ ἱεραποστολή, ἐὰν δὲν προσπαθοῦμε γὰ εἴμαστε σὲ σταθερὴ καὶ οὐσιαστικὴ «κοινωνία» μὲ τὸν Ἰησοῦν. Ὁ ἱεραπόστολος εἶναι «ἀπεσταλμένος» «ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ» (Ἐφ. α' 1). Αὐτὸν ἔχει σημασία σὲ τὸν Ἰησοῦν οὐκ ἡ θελήματα τοῦ Κύριος θὰ πῆσαν οὐκ θὰ ενεργήσῃ διὰ αὐτοῦ (Πρόλ. Ηράκλ. ιε' ιξ' καὶ ιη'). Ἡ Αἱαναλογισθοῦμε τὴν βαθειὰ σχέσι ἐνότητος καὶ ἀγάπης τοῦ Γενοῦ μὲ τὸν Πατέρα γιὰ νὰ κατανοήσουμε τί εἶδους «κοινωνία» ἀπαιτεῖται μεταξὺ ἀποστέλλοντος καὶ ἀπεσταλμένου. «Ο πατὴρ ἐν ἔμοι καὶ γὼ ἐν αὐτῷ» (Ιω. ι' 32) ἐπανελάμβανε συχνὰ δὲ τὸν Ιησοῦν. Ἀκριθῶς γιὰ νὰ διευχριγίσῃ αὐτὴν τὴν «κοινωνία» κατὰ τὸν Μυστικὸ Δεῖπνο τόσο ἐπίμονα ἐτονισε στοὺς μαθητάς Του: «Μείνατε ἐν ἔμοι καὶ γὼ ἐν ὑμῖν... δτὶ χωρὶς ἔμοι οὐδὲ δύνασθε ποιεῖν οὐδέποτε» (Ιω. ιε' 4-5) καὶ τοὺς παρέδωσε τὸ μέγα μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, τὸ δόπιον θὰ τοὺς ἤταν ἀπαραίτητο στὴν μελλοντική τους μαρτυρία καὶ «διακονία». «Ο τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἔμοι μένει καὶ γὼ ἐν αὐτῷ» (Ιω. στ' 56).

Ἀκριθῶς γι' αὐτό, τὸ μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας, παραμένει στὴν καρδιὰ τῆς ἱεραποστολικῆς μας προσπαθείας. Σὲ κάθε θεία Λειτουργία, δικαίωνας καλεῖται γὰ προσφέρη δλόκληρο τὸν ἑαυτόν του καὶ δλόκληρο τὸ ἔργον του—αὐτὸ ποὺ εἶναι, αὐτὸ ποὺ κάνει—στὸν Χριστό. Μὲ δλη τὴν θέριμη τῆς ψυχῆς του καλεῖται γὰ ἱκετεύση τὸν Κύριο νὰ γεμίσῃ τὴν σκέψι του μὲ τὴν ἀληθειά Του, τὴν καρδιά Του μὲ τὴν ἀγάπη Του, τὴν θέλησί του, μὴ τὴν δύναμί Του. Θὰ πρέπη νὰ ἀναζητῇ νὰ εἶναι «ἐν θείᾳ Κοινωνίᾳ μὲ τὸν Κύριο, ὥστε δλόκληρη ἡ ὑπαρξί του νὰ ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὰ στενὰ δεσμὸ τοῦ ἐγωνισμού του. Τότε μόνον, μὲ μιὰ ἀληθινὴ καὶ ἔκδηλη ἀγάπη γιὰ δλη τὴν ἀνθρωπότητα, θὰ μπορέσῃ νὰ μετάσχῃ στὴ ζωὴ τῆς θείας ἀγάπης, τὴν μακαρία ζωὴ τῆς Ἀγίας Τριάδος. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ μποροῦμε νὰ ζήσουμε ἀληθινὰ τὴν θεία Κοινωνία σὲ στενή συνάρτησι μὲ τὸν κόσμο καὶ νὰ βιώσουμε μέσα σ' αὐτόν, σὲ συνεχῆ «κοινωνία» μὲ τὴν κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

‘Ακόμη μιὰ φορὰ δὲ τὸ ὑπογραμμίσουμε: «Ἐκεῖνο ποὺ κυρίως ἔχει σημασία δὲν εἶναι τὸ θάνατον με, δλλὰ πρὸ παντὸς ΙΩΣΘΑΕΙΜΑΣΤΕ μιὰ ζωγραφία τῆς παρούσιας τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον.

‘Αρχιψ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΤΟΣ

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΔΑΠΙΔΑΝ

• Από 27 - 31 Αύγουστου 1964

Τὸν παρελθόντα Αὔγουστον εἰς τὴν πόλιν Aarhus τῆς Δανίας συνεκλήθη, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν σειρὰ συνεδρίων καὶ διασκέψεων. Κατ' ἀρχὴν καὶ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἔκπροσωπήσεως τῶν Ὀρθοδόξων καὶ τῶν λοιπῶν ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ συνέδριον «Πίστις καὶ Τάξις», ἔλαβε χώραν ἀπὸ 11ης ἕως 15ης Αύγουστου ἀγεπίσημος συνάντησις μεταξὺ προχαλκιδωνείων καὶ ὁρθοδόξων Θεολόγων. Ἐν συνεχείᾳ ἡκολούθησε τὸ ἐπίσημον συνέδριον τοῦ τμήματος τοῦ ΠΣΕ «Πίστις καὶ Τάξις». Αἱ ἔργασίαι ἀμφοτέρων διεξήχθησαν εἰς τὰς αἱθούσας τῆς ἐκεί Θεολογικῆς Σχολῆς, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μέρος τοῦ περικαλλοῦς Πανεπιστημίου τῆς πόλεως.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν συνεδρίων αὐτῶν, ἐγένοντο ταυτοχρόνως δύο διασκέψεις, αἱ ἔργασίαι τῶν δποίων διήρκεσαν ἀπὸ τῆς 27 ἕως τῆς 31 Αύγουστου. Αὕται διεξήχθησαν εἰς τὴν Ἀγωτέραν Σχολὴν Κοινωνικῆς Ἐπιμορφώσεως, ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς τὸ ὥραίον καὶ κατάφυτον προάστειον τῆς πόλεως Aarhus τὸ Skade. Ἡ πρώτη τῶν διασκέψεων αὐτῶν ἐπεξειργάσθη ἐν πατρολογικόν κείμενον, ἡ δὲ δευτέρα, περὶ τῆς δποίας θὰ ἀσχοληθῶμεν κατωτέρω, διεπραγματεύθη τὸ θέμα «Ἐκκλησία καὶ Ιεραποστολή».

Ἀντικειμενικός σκοπὸς τῶν διασκέψεων ἦτο ἡ ἐφ' ἐγὸς κοινοῦ θέ-

ματος συνεργασία καὶ ἀνταλλαγὴ θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν ἀπόφεων μεταξὺ Ὀρθοδόξων καὶ Διαμαρτυρομένων. Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ κατεβλήθη φροντίς, δπως τόσον ἡ ἐκπροσώπησις, δσον καὶ ἡ ἀνάληψις τῶν εἰσηγήσεων κατανεμηθῇ κατὰ τὸ δυνατόν ἐξίσου μεταξὺ τῶν δύο Ὀμολογιῶν.

Τὸ πρόγραμμα ἔργασίας ἦτο πυκνόν. Ἡρχιζε μὲ κοινήν πρωϊνήν προσευχήν. Μετὰ τὸ πρόγευμα ἤκολούθει συνάντησις, ἡ ὁποία παρετείνετο μέχρι μεσημέριας. Μετὰ ὥραιαν μεσημέρινήν ἀνάπτουσιν συγεχίζετο ἡ ἔργασία μέχρις ἑσπέρας μὲ μόνην διακοπὴν τὸ βραδυνὸν φαγητόν. Ἡ γῆρα ἔκλειε διὰ βραδυνῆς προσευχῆς.

Εἰς τὴν Ἱεραποστολικὴν διάσκεψιν ἔλαβον μέρος ἐν συνόλῳ 13 ἄτομα, ἐκ τῶν δποίων 5 Ὀρθόδοξοι (εἰχον προσκληθῆ καὶ ἔτεροι δύο, οἱ δποίοι τελικῶς δὲν ἤδυνήθησαν νὰ λάθουν μέρος) καὶ 8 Διαμαρτυρόμενοι. Ἐπὶ πλέον πρέπει εἰς τοὺς ἀνωτέρω νὰ προσθέσωμεν 3 ἀντιπροσώπους ἐκ μέρους τοῦ διοργανούντος τὴν διάσκεψιν Τμήματος τοῦ ΠΣΕ «Οἰκουμενικὴ Ἱεραποστολὴ καὶ Εὐαγγελισμός». Οὗτοι ἦσαν διευθυντής αὐτοῦ Ἐπίσκοπος Lesslie Newbigin, δ Γραμματεὺς τοῦ τμήματος μελετῶν Dr. H. J. Margull καὶ δ ὑπεύθυνος ἐπὶ τῶν διεκκλησιαστικῶν σχέσεων μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κ. Christoffer-

ρος King.

Ἡ Ἱεραποστολικὴ διάσκεψις, ἡ δποία ἦτο ἐντελῶς ἀγεπίσημος, εἶχε θέσει πρὸς συζήτησιν τὰ ἑξῆς θέματα: 1. Σκοπὸς καὶ κίνητρον τῆς Ἱεραποστολῆς. 2. Ἡ θεολογικὴ σχέσις μεταξὺ Ἱεραποστολῆς καὶ ἐνότητος καὶ 3. Ἡ ἐξ ἐπόψεως θεολογικῆς οὐσιαστικὴ σχέσις μεταξὺ Ἐκκλησιῶν καὶ Ἱεραποστολικῶν Ὀργανισμῶν. Ἐκαστον τῶν θεμάτων αὐτῶν ἐδόθη πρὸς διαπραγμάτευσιν εἰς ἕνα Ὀρθόδοξον καὶ ἕνα Διαμαρτυρόμενον Θεολόγον, εἰς τρόπον ὡστε γὰ προβληθοῦν αἱ ἀπόψεις ἀμφοτέρων τῶν θεολογικῶν κατευθύνσεων καὶ νὰ παρασχεθῇ τὸ διλογίον διὰ τὰς ἀπακολουθούσας τῶν εἰσηγήσεων συζητήσεις.

Εἰσηγηταὶ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω θεμάτων ἦσαν διὰ τὸ 1ον θέμα οἱ: καθηγητὴς Joh. Blaw καὶ δ Ἀρχιμανδρίτης Ἀγαστάσιος Γιαννουλᾶτος, διὰ τὸ 2ον οἱ κ. Ἡλίας Βουλγαράκης καὶ καθηγητὴς Wilhelm Andersen καὶ διὰ τὸ 3ον οἱ Ἐπίσκοπος Μελόνης Αἰμιλιανὸς Τυμάδης καὶ δ ἀγγλικανὸς Ἐπίσκοπος καὶ καθηγητὴς Stephen Neil.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω θεμάτων ἦκούσθησαν καὶ δύο εἰσηγήσεις, ἀμφότεραι ἀναπτυχθεῖσαι ὑπὸ Ὀρθόδοξων. Ἡ πρώτη διὰ τῆς δποίας ἥρχισαν καὶ αἱ ἔργασίαι τῆς διασκέψεως ἐγένετο ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ αἰδεσ. Ἰωάννου Meyndorf, δ ὁποῖος ὠμίλησεν γενικῶς περὶ τῆς τοποθετήσεως τῆς

Όρθοδοξίας έναντι τής θεραποστολής. Καὶ ή δευτέρα κατέλαβε τὴν θέσιν τῆς δημιλίας τοῦ ἀπουσιάσαντος πρωθιερέως αἰδεσ. Borovoy, ἀπετέλεσε δὲ περίληψιν εὐρυτέρας εἰσηγήσεως ἀποσταλείσης ἐκ Ρωσίας. Ἐπίσης ἐνεργῶς ἔλαβε μέρος εἰς τὰς συζητήσεις καὶ ὁ ὄρθοδοξὸς Ρουμάνος καθηγητὴς κ. Chitescu.

Τέλος ἐκάστην πρωῖαν μετὰ τὴν κοινὴν προσευχὴν καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς διασκέψεως δὲ Ἀγγλικανὸς Καθηγητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἰστορίας καὶ μοναχὸς George Every προσέφερεν τὴν ἀγιογραφικὴν μελέτην.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συζητήσεων, ἀντηλλάγησαν σχόλια καὶ γνῶμαι ἐπὶ τῶν διαφόρων εἰσηγήσεων, πρᾶγμα τὸ δοποῖον συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐναργεστέραν προσολὴν τῶν ἑκατέρωθεν ἀπόφεων καὶ τὴν δημιουργίαν ἀφοριμῶν δι’ ὠριμωτέρας καὶ βαθυτέρας σκέψεις.

Η Ὁρθόδοξος συμβολὴ εἰς τὴν διάσκεψιν ὑπῆρξε θετικὴ καὶ ἐμπεριστατικμένη. Ἀπαντες οἱ λαβόντες μέρος μετέσχον ἐνεργῶς εἰς τὰς συζητήσεις κατὰ τρόπον ἀνετον καὶ ἐλεύθερον. Εἰς τοῦτο συνετέλεσεν ἀφ’ ἑνὸς

μὲν ἡ ἐγκάρδιος ἀτμόσφαιρα τῆς διασκέψεως καὶ τὸ δημιουργηθὲν φιλικὸν πνεῦμα μεταξὺ τῶν μετεχόντων, ἀφ’ ἑτέρου δὲ ἡ ἐγκατάλειψις τῆς παλαιᾶς μεθόδου τῆς ἀπλῆς προσδολῆς τῶν ὄρθοδόξων θέσεων καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀπὸ κοινοῦ ἔξετάσεως καὶ διερευνήσεως τῶν πρὸς συζήτησιν θεμάτων.

Κατὰ τὴν τελευταίαν συγεδρίασιν ἐγένετο τρόπον τινὰ ἀνακεφαλαίωσις τῶν διεξαχθεισῶν συζητήσεων, ὑπενθήθησαν διάφοροι προτάσεις περὶ συνεχίσεως καὶ εἰς τὸ μέλλον τοιούτων διασκέψεων, ἀποφασίσθη δέ, δηποτες ἀποφευχθῆ ἡ σύνταξις καὶ ἡ ὑποδολὴ ἐπισήμων συμπερασμάτων, καὶ πραγματοποιηθῆ ἡ ἐκτύπωσις εὐθύνη τοῦ Τμήματος «Ιεραποστολὴ καὶ Εὐαγγελισμὸς» τῶν γενησομένων εἰσηγήσεων. Ἐπὶ πλέον παρεσχέθη εἰς τοὺς ιεσογητάς ἡ ἀδεια, δηποτες δημιούργους τὰς ἀνακοινώσεις τῶν εἰς ιεραποστολικὰ περιοδικά. Προσεχῶς θὰ Ἰδωμεν ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Πορευθέντες» τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς διασκέψεως ὄρθοδόξους εἰσηγήσεις.

Κατὰ τὸν ἐλάχιστον ἐλεύθερον χρόνον, τὸν δοποῖον μᾶς ἐπέτρεπε τὸ

πρόγραμμα τῆς διασκέψεως καὶ κυρίως κατὰ τὰς συνεστιάσεις ἐδίδετο ἡ εὐκαιρία δι’ ἀδιάστους συζητήσεις ἐπὶ διαφόρων θεμάτων, δηποτες ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπιστημονικῶν ἀπόψεων, ἡ παροχὴ ἀμοιβαίων πληροφοριῶν, ἡ ἐνημέρωσις ἐπὶ τῆς θεραποστολικῆς δραστηριότητος τῶν ἄλλων χωρῶν, ἡ ἀφήγησις ἴστοριῶν τοῦ παρελθόντος κ.λ.π. Τοῦτο συνετέλεσεν, βοηθούντος καὶ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν μετεχόντων, εἰς τὴν ἐπίσπευσιν τῆς μεταξύ των ἀμοιβαίων γνωρημάτων διασκέψεων, ἀποφασίσθη δέ, δηποτες δημιουργίας μᾶς ἐγκαρδίου ἀποσφαίρας, ἡ δοποία τόσον ἐδούθησε τὴν διεξαγωγὴν τῶν συζητήσεων.

Τέλος πρέπει νὰ σημειωθῇ ἡ βαθεῖα ἐντύπωσις, τὴν δοποίαν προεξένησαν αἱ τελεσθεῖσαι δύο Ὁρθόδοξοι λειτουργίαι, ἵδιως ἡ δευτέρα ἐξ αὐτῶν, ἡ δοποία ἐγένετο εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν, καὶ κατὰ τὴν δοποίαν θερούργησεν δὲ αἰδεσ. Ἰωάννης Meyendorf, ἔψαλον δὲ ἑλληνιστὶ δὲ Ἐπίσκοπος Μελόης, ἀραβιστὶ δὲ ἀντιπρόσωπος τῆς ἐτέρας τῶν διασκέψεων Ἐπίσκοπος τοῦ Λιθάνου Hazim.

ΗΛΙΑΣ ΒΟΤΛΑΡΑΚΗΣ

ΟΡΘΟΔΟΖΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΑΜΕΡΙΚΗ

I. Τέσσερεις μάρτυρες ἐμφανίζονται στὶς ἀρχὲς τῆς ἴστορίας τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴν Ἀμερικανικὴ Ἡπειρο. Εἶναι σημαντικὸ καὶ συνεπὲς μὲ τὴ στενὴ ἐνότητα τῶν μελῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅτι αὐτοὶ οἱ μάρτυρες προέρχονται ἀπὸ διαφορετικὲς τάξεις τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Ὁ ἔνας ἦταν ἐπίσκοπος, ὁ ἄλλος ἰερομόναχος, ὁ τρίτος διάκονος καὶ ὁ τέταρτος λαϊκός.

Ο πρῶτος ἀπ' αὐτοὺς ἦλθε στὴν Ἀλάσκα τὸ 1794 μὲ τὴν πρώτη διμάδα τῶν δέκα ἰεραποστόλων ἀπὸ τὸ μοναστήριο τοῦ Βαλαάμ, στὴ Βόρειο Ρωσία. Τὸ δημούμα του ἦταν Ἰωάσαφ καὶ τότε ἦταν ἀρχιμανδρίτης. Εἶχε δρισθῆ ὑπεύθυνος τῆς ἴστορικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς ἀπὸ τὸν προϊστάμενό του, τὸν Μητροπολίτη Πετρουπόλεως Σεραφείμ.

Τὴν ἰεραποστολικὴ διμάδα ἀποτελοῦσαν ἐπτὰ μοναχοὶ⁽¹⁾, ὁ ἀρχιμανδρίτης καὶ δύο ὑπηρέται λτίκοι ἀφιερωμένοι στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Η σημερινὴ αὐτοκέφαλος Ρωσικὴ Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Καθολικὴ Ἐκκλησία τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, μὲ τὸν ἄξιο προκαθήμενό της τὸν Μητροπολίτη Λεόντιον, προῆλθε ἀπὸ τὶς πρῶτες προσπάθειες αὐτῆς τῆς μικρῆς ἰεραποστολικῆς διμάδος.

Τὸ 1799, κατὰ τὴν ἐπιστροφή του ἀπὸ τὸ Ἰρκούτσκ τῆς Σιβηρίας δόπου εἶχε μεταβῆ γὰρ νὰ χειροτονηθῇ ὡς ὁ πρῶτος Ἐπίσκοπος Ἀλάσκας καὶ Ἀμερικῆς, ὁ Ἐπίσκοπος Ἰωάσαφ⁽²⁾ ναυά-

γησε καὶ πνίγηκε στὰ ὑπουλα νερὰ κοντὰ στὶς ἀκτές τῆς Ἀλάσκας.

II. Στὴν ἕιδια καταστροφὴ — τὴν τρικυμία ποὺ βούλιξε τὸ πλοῖο «Φοῖνιξ» μὲ τὸ ὅποιο ταξίδευαν — χάθηκε ἐπίσης καὶ ὁ διάκονος Στέφανος. Ἔτσι, λίγα χρόνια μετὰ τὴν «ἴδρυσιν» τῆς Ἐκκλησίας, δύο κληρικοὶ ἔχασαν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὴν ὑπόθεσι τῆς νεαρᾶς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴν Ἀμερικὴ.

III. Ο λαϊκὸς μάρτυρς ἦταν ἔνας ιθαγενὴς τῆς Ἀλάσκας, ἔνας Ἀλεοῦτος, ποὺ ὅταν βαπτίσθηκε πῆρε τὸ δόνομα Πέτρος. Εἶχε πάρει μιὰ καλὴ χριστιανικὴ ἀγωγὴ ἀπὸ τοὺς δραστηρίους μοναχοὺς—ἰεραποστόλους τοῦ Βαλαάμ. Τπῆρξε ὁ πρῶτος δριθόδοξος ποὺ μαρτύρησε στὴν Ἀμερικανικὴ Ἡπειρο, ἐφ' ὅσον ὁ θάνατός του συνέβη στὴν περιοχὴ ποὺ σήμερα βρίσκεται ἡ πολιτεία τῆς Καλιφορνίας.

Εἶχε ἔρθει μὲ τοὺς Ρώσους ἀποίκους στὴ νέα ἀποικία, τὸ Fort-Ross⁽³⁾, ποὺ ἴδρυθηκε τὸ 1812 στὶς ἀκτὲς τοῦ Ελρηνικοῦ, ἀκριβῶς ἐπάνω ἀπὸ τὴν τοποθεσία δόπου σήμερα βρίσκεται ἡ Πολιτεία τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου.

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴν οἱ Ρώσοι ἔχτιζαν τὸ Fort-Ross καὶ κυνηγοῦσαν μὲ παγῆδες στὴ γύρω περιοχὴ. Τπῆρχαν σημαντικὲς προστριβὲς μὲ τοὺς Ισπανούς, οἵ δοποῖοι καὶ συνέλαβαν τὸν Ἀλεοῦτο Πέτρο. Τὸν βασάνισαν. Καὶ πρὸν ὁ Kuskov, ὁ διοικητὴς τῆς ἀποικίας, μπορέσῃ νὰ τὸν ἐλευθερωθῇ, πέθανε ἀπὸ τὶς πληγές του. Ἐμεινε πιστὸς στὴν ὁρθόδοξη πίστι μέχρι τὸ θάνατό

(1) Ἔνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν δομοχός Γερμανός, ἔνας εὐγενικὸς ἀνθρωπός, τοῦ δοποίου ἡ ἐργασία μεταξὺ τῶν ιθαγενῶν ἀναγνωρίσθηκε παγκοσμίως. Λόγῳ τῆς πλήρους αὐταπαρήσεως, τῆς ἀφιερώσεως καὶ τῶν καλῶν ἔργων του στὴν Ἀλάσκα, πολλοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Βορείου Ἀμερικῆς θὰ ἐπρεπε νὰ τὸν ἀγιοποιήσῃ πρῶτον.

(2) Ὁ στόσο, δομοχός Ἀλεοῦτος δὲν ἀναγνωρίζεται γενικῶς ὡς δομοχός Ἀμερικανὸς Ἐπίσκοπος. Οἱ εἰδικοὶ περὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἐπιμένουν ὅτι, παρ' ὅλο ποὺ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀνεγνώρισε τὸν διοικητὸ του, δομοχός οὐτοῦ, δομοχός Ιωάσαφ δὲν πρέπει νὰ συμπεριληφθῇ στὶς δέλτους, γιατὶ ἡ χειροτονία του, ποὺ ἔγινε ἀπὸ ἔνα μόνο Ἱεράρχη, δὲν ἦταν σύμφωνη μὲ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον. Καί, ἐφ' ὅσον με-

σολάβησε δομοχός του, ἡ χειροτονία του δὲν ἔγινε ποτὲ ἔγκυρος. Ἀργότερα στὴν ἴστορία τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐκκλησίας παρουσιάστηκε ἔνας ἄλλος Ἐπίσκοπος, ποὺ πνίγηκε κι' ἐκεῖνος γύρω στὶς ἀκτὲς τῆς Ἀλάσκας. Ἠταν δομοχός Επίσκοπος Νέστωρ, δομοχός χάθηκε κατὰ τρόπο παράδοξο ἀπὸ τὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου τὸ 1881.

(3) Σήμερα στὸ FORT-Ross, μὲ τὸν ἀρχαῖο δριθόδοξο ναό του, εἶναι ἔνα ἴστορικὸ ἀμερικανικὸ μνημεῖο. Κάθε χρόνο, στὶς 4 Ιουνίου, δομοχότης Λεόντιος, περιστοιχισμένος ἀπὸ τὸν κληρο τῆς περιφερείας καὶ τὴν χορωδία τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου τελεῖ Θεία Λειτουργία εἰς μνήμην τῶν ἰδρυτῶν τοῦ πρῶτου ὁρθόδοξου ναοῦ σὲ ἀμερικανικὸ ἔδαφος.

του. Αύτό συνέβη τὸ 1815, ἀκριβῶς 16 χρόνια μετά τὸν θάνατο τοῦ Ἐπισκόπου Ἰωάσαφ.

IV. Ὁ πρῶτος, χρονικά, μάρτυς προέρχεται ἀπὸ τὶς τάξεις τῶν μοναχῶν κληρικῶν καὶ εἶναι ἔνας ἀπὸ τὸν ἵερον μονάχον τῆς ἀποστολῆς. Τὸ ὄνομά του, Ἰουθενάλιος, πρέπει νὰ τοποθετηῇ πρῶτο στὴ σειρὰ τῶν μαρτύρων αὐτῆς τῆς ἡ-πείρου.

Βρῆκε τὸν θάνατο στὴν Ἰλυάμνα τῆς Ἀλάσκας, στὰ χέρια τῶν ἀγρίων, ποὺ μὲ πολὺ θέρμη προσπαθοῦσε νὰ μεταστρέψῃ. Ἦταν 29 Σεπτεμβρίου 1796. Τὴν προηγουμένη εἶχε λειτουργήσει καὶ εἶχε βαπτίσει στὴ χριστιανικὴ δοθόδοξη πίστι, ὅχι μόνο δλόκληρη τὴν οἰκογένεια τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ τοπικοῦ ἀρχηγοῦ καὶ ἔνα γηραιό ζευγάρι, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὶς τρεῖς συζύγους τοῦ ἀρχηγοῦ Snakmut. Λέγεται πώς οἱ πρῶτες κινήσεις ἐναντίον τοῦ ἱεραποστόλου προοήλθαν ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἀρχηγό, ποὺ δυσαρεστήθηκε ὅταν διερομόναχος ἀπεδοκίμασε ἀνοιχτὰ τὸ «ἔθιμο» τῆς πολυγαμίας.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰουθεναλίου πρὸς τὶς φυλὲς KENAY, CHEKITUK καὶ ILYAMNAS ὑπῆρξε κατατλητικὰ ἀποδοτική. Τὰ παιδιά τοῦ ἀρχηγοῦ, ποὺ παρακολουθοῦσαν καθημερινὰ τὰ μαθήματα στὸ σχολεῖο ποὺ εἶχε ἰδρύσει ὁ Ἰουθενάλιος, δέχθηκαν τὴν χριστιανικὴν διδασκαλία καὶ ἥθικὴν πρὸς μεγάλη λύπη τοῦ πατέρα τους. Ὁ ἀρχηγὸς ἀντιτάχθηκε στὸν ἱερομόναχο Ἰουθενάλιο ὅχι μόνο γιατὶ ἐκήρυξε ἐναντίον τῆς πολυγαμίας, ἀλλὰ γιατὶ ἐπέμενε κάθε ἀρχηγὸς νὰ ἐγκαταλείψῃ στὸ ἔξης ὅλες τὶς συζύγους του ἐκτὸς ἀπὸ μία. Ἔτσι, ἐνῶ ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰουθεναλίου μετέστρεψε πολλοὺς ἀπὸ τὸ λαό, δημιουργήσεις ἐπίσης μερικοὺς πολὺ ἰσχυροὺς ἔχθροὺς ἀνάμεσα στοὺς ἀρχηγούς.

Οταν δὲ ἐρεύνη ἐξακολούθησε νὰ ἀπαιτῇ ἀπὸ τὸν προσηγούντος νὰ ἀπομακρύνονται ὅλες τὶς συζύγους των ἐκτὸς τῆς πρώτης, ὁ ἀρχηγὸς καὶ ἡ Αὐλή του συνωμότησαν γιὰ νὰ προκαλέσουν τὴν πτῶση τοῦ Ἰουθεναλίου. Οἱ ἀνθρωποι τῆς φυλῆς διεφώνησαν μεταξύ τους. Οἱ ἔξαγριωμένοι

ιθαγενεῖς μπῆκαν στὸ ναό, ἔχλεύασαν τὸν ἰερέα καὶ κατέστρεψαν τὶς εἰκόνες. Κάποιος ἀπὸ αὐτοὺς ἀρπάξει τὰ ἄμφια, ἄλλοι ἀρχισαν νὰ κτυποῦν τὸν Ἰουθενάλιο. Δὲν τὸν ἀφῆσαν παρὰ δταν τὸν νόμισμαν νεκρό. Μὲ τὴν βοήθεια ὅμως τοῦ μικροῦ Νικήτα, ἐνὸς νεαροῦ προσηγούντος, ὁ Ἰουθενάλιος συνῆλθε καὶ ἀρχισε νὰ γράφῃ τὴν ἴστορία τῆς ἐπιθέσεως αὐτῆς στὸ ἡμερολόγιο του. Αὐτὸς τὸ ἡμερολόγιο σώθηκε τελικὰ ἀπὸ τὸν Νικήτα, ποὺ τὸ παρέδωσε μερικὰ χρόνια ἀργότερα στὸν Πατέρα Ἰωάννη Βενιαμίνωφ. Τὸ πρωτότυπο βρίσκεται σήμερα στὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Κογκρέσσου, στὴν Οὐάσιγκτον, καὶ ὁ καθένας μπορεῖ νὰ τὸ ἔξετάσῃ.

Σ' αὐτὸς τὸ ἡμερολόγιο ἡ διήγησις σταματᾶ ἀπότομα. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οἱ ιθαγενεῖς ποὺ ἐπέστρεψαν γιὰ νὰ ἀποτελειώσουν τὴν ἐπίθεσι, ἐπετέθησαν ἐναντίον τουένω ὁ Ἰουθενάλιος ἥταν ἀκόμη σκυμμένος πάνω στὸ ἡμερολόγιο του. Τὸν σκότωσαν χτυπώντας τὸν μὲ μαχαίρι στὴν καρδιά.

Σύμφωνα μὲ ὡρισμένες διηγήσεις, ὁ Ἰερομόναχος Ἰουθενάλιος δὲν σκέφθηκε νὰ ἀμυνθῇ, ἀλλὰ προσπάθησε νὰ προστατεύσῃ ἀπὸ κάθε κακὸ τοὺς προσηγούντος ποὺ ἥταν μαζί του. Οἱ ιθαγενεῖς διηγοῦνται, σύμφωνα μὲ τὴν παράδοσι, ὅτι, ἥδη χτυπημένος στὴν καρδιά, στρώθηκε καὶ ἀκολούθουσε τοὺς φονεῖς του λέγοντας ἥρεμα: Γιατί τὸ κάνετε αὐτό;

Οἱ ἄγριοι τὸν κτύπησαν καὶ τὸν ξανακτύπησαν πολλὲς φορές. Ἄλλα κάθε φορὰ τὸ φάντασμά του σηκωνόταν καὶ διετύπωνε τὸ ἴδιο παράπονο. Τελικὰ ἔκοψαν τὸ σῶμα του σὲ μικρὰ κομματάκια.

Λέγεται ὅτι στὸν τόπο ποὺ ἔθαιραν τὸ λείφανό του ὑψώθηκε μιὰ στήλη καπνοῦ ποὺ ἔφθανε δῶς τὸν οὐρανό. Αὐτὸς τὸ φαινόμενο κράτησε ἀρκετὸ καιρὸ σκορπίζοντας τὸ φόβο στοὺς φονεῖς του.

Ἐτσι τελειώνει ἡ ἐπίγεια ζωὴ τοῦ πατρὸς Ἰουθεναλίου, τοῦ πρώτου ὁρθοδόξου μάρτυρος αὐτῆς τῆς ἡπείρου.

IVAN MICHAELSON CZAP

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 1964

ΜΕΛΕΤΑΙ ΚΑΙ ΑΡΘΡΑ

'Αρχιμ. Αναστασίου Γιαννούλατος: Συνέλευσις τῆς Επιτροπῆς Παγκοσμίου Ιεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν.	2
W. A. Vissert Hootf: Οἱ Ιεραποστολὲς σὰν κριτήριο καὶ δοκιμὴ πίστεως	8
M. M. Thomas: Ὁ κόσμος εἰς τὸν δποῖον κηρύττουμε τὸν Χριστὸν Sabathy Kulandran: Χριστιανικὴ μαρτυρία εἰς ἀνθρώπους ἄλλης πίστεως	13
'Αρχιμ. Νεκταρίου Χατζημιχάλη: Ὁρθόδοξος Οἰκουμενισμὸς καὶ ἔξωτερικὴ Ιεραποστολὴ (Δ')	34
'Αρχιεπισκόπου Φιλλανδίας Παύλου: Ἡ εὐθύνη τῆς Ὁρθοδόξου Νεολαίας	42
Στεργίου Βίττη: Βασιλεὺς καὶ Λαὸς	50
'Αρχιμ. Αναστασίου Γιαννούλατος: Ὁρθόδοξος Ιεραποστολὴ καὶ Θεία Εὐχαριστία	51
'Η λία Βουλγάρη: Ιεραποστολικὴ Συνδιάσκεψις εἰς Δανίαν	58
Ivan Michaelson Gzap: Ὁρθόδοξοι Μάρτυρες στὴ Β. Αμερικὴ	60
	62

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

'Αρχιμ. Αναστασίου Γιαννούλατος: Ἐκθεσις πρὸς τὴν Ι. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος	6
Μήνυμα τῆς Επιτροπῆς Παγκοσμίου Ιεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν	16
'Η μαρτυρία τῶν Χριστιανῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπους ἄλλης πίστεως ..	20
A. Γ.: Ἐνα γράμμα ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡμισφαίριο	40
'Ιεραποστολικὰ νέα	47
'Η ΣΤ' Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ «Συνδέσμου» ἐν Φιλλανδίᾳ	56

Πορευθέντες

μαθητεύοντες πάντα ταύτην την περίοδο.

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Γραφεῖα: Βησσαρίωνος 6, Αθῆναι (135)

Υπεύθυνος: Αρχιμ. Αναστάσιος Γ. Γιαννούλατος.

Εμβάσματα: Δίδα Αργυρώ Κοντογεώργη.

Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Δημήτριος Ηλιάδης.

*Τύποις: «ΠΑΤΜΟΣ» Γραφικά Τέχναι, Σαρογή 10
Αθῆναι (113). Τηλ. 535.901*

Έλληνικὴ ἔκδοσις: Ετησία Συνδρομὴ Δρχ. 15

Τιμὴ φύλλου » 3

Αγγλικὴ ἔκδοσις: \$ 1

Γίνονται δεκταὶ συνδρομαὶ ἐνισχύοεως τῆς προσπαθείας.

Διὰ τὰ ἐνυπόγραφα ἀρθρα εὐθύνονται οἱ συντάκται των.

Ἐπιτρέπεται πᾶσα ἀναδημοσίευσις, υπὸ τὸν ὅρον ὅτι

θὰ ἀναφέρεται ἡ ἐκ τοῦ «Πορευθέντες» προέλευσίς της.